

Palloa kesyttämässä - Minitenniskokeilu päiväkodissa

Leena Lipsanen

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Palloa kesyttämässä - Minitenniskokeilu päiväkodissa

Leena Lipsanen
Sosionomiopinnot
Opinnäytetyö
Lokakuu, 2023

Leena Lipsanen

Palloa kesyttämässä - Minitenniskokeilu päiväkodissa

Vuosi 2023 Sivumäärä 41

Minitennis on lapsille tarkoitettu muoto tenniksestä. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ja kokeilla minitenniksen mahdollisuuksia innostaa lapsia liikkumaan ja kehittämään motorisia taitojaan päiväkodissa. Työelämäkumppanina toimi Norlandia Päiväkodit -päiväkotiketju yhteistyössä Suomen Tennisliiton kanssa.

Kehittämistehtävänä Suomen Tennisliiton Street Tennis koulukiertueesta kehitettiin varhaiskasvatukseen sovellettu toimintamalli Norlandia Päiväkodeille. Mallissa huomioitiin ikäryhmän kehitysvaihe, varhaiskasvatuksen tavoitteet sekä päiväkotitoimintaympäristönä.

Tietoperustassa esiteltiin minitennistoimintaa, lapsen perusliikuntataitojen ja motoristen taitojen kehitystä. Viitekehiksenä toimi kokonaisvaltainen oppiminen sekä liikunnan monipuoliset hyödyt lapsen hyvinvointiin, kehitykseen ja oppimiseen.

Opinnäytetyössä tuotettiin digitaalinen portfolio päiväkodin minitennistoiminnasta. Portfolioon koottiin sekä yleistä tietoperustaa että kehittämistehtävää kuvaava sisältöä. Portfolioon otettiin myös itsenäisenä tietolähteenä aiheesta kiinnostuneille. Benchmarkingin eli esikuva-arvioinnin avulla perehdyttiin minitennistoimintaan muissa toimintaympäristöissä: alakouluissa ja tenniseuroissa. Päiväkodin toimintaympäristöä ja mahdollisuuksia minitennistoimintaan pohdittiin olosuhteanalyysin avulla. Toimintamallia kehitettiin iteratiivisesti käyttämällä pilottilähestymistapaa. Kiertuetta varten laadittiin tukimateriaaleja, mm. minitennisohjaajan toimintakortit.

Norlandia Päiväkodeissa toteutettiin vuonna 2022 yhteistyössä Suomen Tennisliiton kanssa Street Tennis kiertue, jonne kaikki noin 80 päiväkotia saivat hakea mukaan. Kevään kiertueelle ilmoittautui 21 päiväkotia ja syksyn kiertueelle 26 päiväkotia. Osallistuneilta pyydettiin palautetta sähköisellä kyselylomakkeella. Vastauksia saatiin 17 kappaletta ja ne kattavat noin kolmasosan mukana olleista päiväkodeista.

Palautteen perusteella voidaan todeta Street Tennis kiertuetoiminnan soveltuvan päiväkotitoimintaan. Toimintaa voi toteuttaa hyvinkin erilaisissa sisä- ja ulkotiloissa. Minitennisvälineet innostavat lapsia liikkumaan, kehittämään motorisia taitojaan ja kokemaan liikunnan iloa. Myös vanhempien palaute oli positiivista. Muutamassa tapauksessa päiväkodin ja paikallisen tennisseuran välille syntyi yhteistyötä. Raportoidut ongelmat liittyivät välineiden logistiikkaan ja aikatauluihin. Kehittämisehdotuksena esitettiin, että kiertueen suunnittelua ja järjestämistä kehitetään alueellisesti itseorganisoituvaan suuntaan.

Asiasanat: lapset, päiväkotitoiminta, motoriset taidot, tennis

Leena Lipsanen

Taming the Ball. Experimenting Mini Tennis in Early Childhood Education and Care

Year

2023

Pages

41

Mini tennis is a form of tennis intended for children. The aim of this Bachelor's thesis was to examine and test the potential of mini tennis to inspire children to move and develop their motor skills in early childhood education. The Norlandia Päiväkodit chain of day-care centres is the working life representative, in cooperation with the Finnish Tennis Association.

The development task of the thesis was to create and apply a working model of the Street Tennis tour for Norlandia Päiväkodit. The model was based on the Finnish Tennis Association's Street Tennis school tour and developed further to take into account the developmental stage of the age group, the goals of early childhood education, and day-care centres as operating environments.

A digital portfolio of day-care centres' mini tennis activities was produced. The portfolio included both theoretic background and description of the development task. Therefore, the portfolio is a source of information for anyone interested in the subject. Benchmarking was used to study mini tennis activities in other operating environments: Street Tennis tour in elementary schools and junior activities of tennis clubs. Day-care centres' possibilities for mini tennis activities were studied by considering facilities and environmental conditions in general. The operating model for day-care centers was developed iteratively using a pilot approach. As part of the development process, support materials were prepared for the tour, for example activity cards for mini tennis instructors.

Norlandia Päiväkodit implemented a Street Tennis tour in 2022 in cooperation with the Finnish Tennis Federation. All around 80 day-care centres of the enterprise could apply. 21 units signed up for the spring tour and 26 units for the autumn tour. The participants were asked for feedback using an electronic questionnaire. 17 answers were received, which covers about a third of the participating units.

Based on the feedback, it can be concluded that the Street Tennis tour activity is suitable for day-care centres. The activity can be carried out in very different indoor spaces and outdoor environments. Mini tennis equipment inspires children to play, develop their motor skills and experience the joy of motion. The parents' feedback was positive as well. In a few cases, cooperation between the day-care centre and the local tennis club was established. The reported problems were related to the logistics and schedules. As a development proposal, it was suggested to manage future tours on regionally self-organizing basis.

Keywords: children, preschool, motor skills, tennis

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Motoriset taidot ja lapsen motorinen kehitys	8
3	Liikunta päiväkodissa	10
4	Minitennis	12
5	Työelämäkumppanit ja yhteistyötahot.....	12
5.1	Norlandia Päiväkodit.....	12
5.2	Suomen Tennisliitto.....	13
6	Opinnäytetyön tavoite.....	14
7	Opinnäytetyöprosessi	14
7.1	Kehittämispohjainen opinnäytetyö	14
7.2	Portfolio opinnäytetyön muotona.....	14
7.3	Aiheen kehittäminen ja rajaaminen	15
7.4	Tutkimuksellisen kehittämisprosessin kuvaus	17
8	Portfolion rakenne	20
8.1	Tuotosten suunnittelu ja toteutus	20
8.2	Portfolion osat.....	20
8.2.1	Minitennis on lapsille sovitettu tapa pelata tennistä	21
8.2.2	Minitennis lapsen motoristen taitojen ja oppimisen tukena	22
8.2.3	Minitennistoiminnan pedagoginen positiointi.....	22
8.2.4	Referenssit: Tennisliiton Street Tennis koulukiertue & U10-seuratoiminta	23
8.2.5	Päiväkoti minitenniksen toimintaympäristönä	23
8.2.6	Päiväkodin minitennishankkeen ideointi, pilotit ja suunnittelu	24
8.2.7	Street Tennis kiertue Norlandia Päiväkodeissa 2022	24
8.2.8	Vinkkejä innostavaan lajikoiluun päiväkodeissa.....	25
8.2.9	Päiväkodin minitennisohjaajan materiaalipankki	25
9	Arviointi	25
9.1	Tuotosten arviointi.....	26
9.1.1	Tekijän oma arviointi	26
9.1.2	Käyttäjäpalaute.....	26
9.1.3	Työelämäkumppanin arviointi	26
9.2	Oman ammatillisen kehittymisen arviointi	27
10	Pohdinta	28
10.1	Tutkimustoiminnan etiikan tarkastelu	28
10.2	Opinnäytetyön luotettavuus	30
10.3	Tulosten yleistettävyys.....	30
10.4	Jatkokehityskohteet	30

10.5 Päätelmät	31
Lähteet.....	33
Kuviot	39
Taulukot	39
Liitteet	40

1 Johdanto

”Lapsen liikuntataidot muovaavat loppuelämää”, otsikoi Helsingin Sanomat Jyväskylässä Liikuntatieteen päivillä esiteltujen tutkimusten antia käsittelevän tiedeartikkelinsa 18.9.2023. Pitkittäistutkimusten mukaan lapsen käsitys itsestä liikkujana ja luottamus omiin liikuntataitoihin muotoutuu jo varhaislapsuudessa 5-6 -vuotiaana, ja on yllättävän pysyvä. Syntyy positiivinen kierre, jossa taitaviksi itsensä kokevat lapset liikkuvat enemmän ja rohkeammin, jolloin heidän motoriset taitonsa ja fyysinen kuntonsa kehittyvät yhä paremmiksi. Vähän liikkuvia lapsia uhkaa negatiivinen kierre. Koska he saavat vähemmän harjoitusta, heidän motoriset taitonsa ja fyysinen toimintakykynsä kehittyy hitaammin ja he alkavat mieltää itsensä heikoiksi liikkujiksi, mikä edelleen vähentää intoa liikkumiseen. (Mutanen 2023.)

Lapsella on synnynnäinen tarve fyysiseen aktiivisuuteen. Motoristen taitojen oppiminen vaatii fyysisen kasvun ja kypsymisen lisäksi paljon harjoitusta ja toistoja. Ympäristöllä on suuri vaikutus oppimiseen, sillä ympäristö suuntaa tekemistämme. Nykyinen elämäntapamme ei enää edellytä fyysistä aktiivisuutta. Fyysisen aktiivisuuden määrä on yleisesti ottaen vähentynyt ja lisäksi se jakaantuu epätasaisesti; toisaalta on paljon liikkuvia perheitä ja toisaalta perheitä, joissa fyysisen aktiivisuuden määrä jää hyvin pieneksi. Jos ympäristö ei tarjoa lapselle riittävää houkutusta liikkumiseen ja mahdollisuuksia kokea liikunnan iloa, on suuri vaara, että lapsen luontainen into liikuntaan sammuu ja motoristen taitojen kehitys keskeytyy ennen aikaansa harjoituksen puutteessa. Esimerkiksi tyttöjen heikko pallonheittotaito on tutkimuksellisesti todettu ilmiö (Jaakkola 2016). Lasten tennisvalmentajien kokemusten mukaan viime aikoina myös poikien pallonheittotaito on heikentynyt. Lasten motoriset taidot ylipäätään ovat heikentyneet, lähtien tasapainotaidoista ja ketteryydestä, samoin fyysinen kunto. Omaehtoinen päivittäinen pihapeli- ja höntsykulttuuri näyttääkin kadonneen ja liikunnan harrastaminen siirtyneen rajallisiin ohjattuihin hetkiin urheiluseuroissa ja liikuntatunneilla.

Liikunnallinen lapsuus edistää yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä. Liikkuminen ja motoristen taitojen oppiminen lisää lapsen toimintakykyä ja autonomiaa sekä parantaa valmiuksia uusien asioiden oppimiseen ja koulunkäyntiin. Liikunnalla on myös tärkeä sosiaalinen ulottuvuus läpi elämän. Alle kouluikäisen tulisi liikuntasuosittelun mukaan liikkua päivittäin vähintään kolme tuntia, josta yksi tunti on vauhdikasta fyysistä aktiivisuutta ja kaksi tuntia jakaantuu reippaan ulkoilun ja kevyen liikunnan kesken.

Varhaiskasvatukseen osallistui 87 % 3-5 -vuotiaista lapsista vuonna 2021 (Tilastokeskus 2023). Koska monet lapset viettävät päiväkodissa valtaosan arkipäivistään, on tärkeää, että varhaiskasvatusympäristö tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia ohjattuun ja vapaaseen liikkumiseen sekä tukee omalta osaltaan liikunnalliseen elämäntapaan kasvamista. Liikunnallinen

elämäntapa omaksutaan jo lapsuudessa ja liikunta varhaiskasvatuksessa on jokaisen lapsen oikeus. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 6-15.)

Liikunnan houkuttelevuus lisääntyy, kun tarjolla on oman lähipiirin tuki, joka tarjoaa esikuvia, mahdollisuuksia, kavereita, kanssakulkijoita, iloa ja onnistumisen kokemuksia. Vahvin vaikutus liikuntatottumuksiin on omalla perheellä, mutta myös lapsen muilla päivittäisillä toimintaympäristöillä on merkitystä. Lähiliikunnan periaate on tuoda toimintaa sinne, missä lapset jo muutenkin ovat. Siitä voidaan nähdä esimerkkinä erilaiset valtakunnalliset liikuntaohjelmat ja -kampanjat, kuten Liikkuvat -ohjelma (Liikkuva Koulu, Liikkuva Varhaiskasvatus ja Liikkuva Perhe), Arkiseikkailu-kampanja sekä Harrastamisen Suomen malli. Harrastamisen Suomen Mallissa kunnille myönnetään rahoitusta lapsille maksuttoman harrastustoiminnan järjestämiseen kouluilla heti oppituntien jälkeen. Ne kaikki tavoittelevat tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia kaikille, matalaa osallistumiskynnystä ja sen kautta hyvinvointierojen tasaamista. Liikunnan ilo kuuluu kaikille.

Portfoliomuotoinen opinnäytetyö käsittelee minitennistoiminnan mahdollisuuksia innostaa lapsia liikkumaan ja tukea heidän motoristen taitojensa kehittymistä päiväkodissa. Opinnäytetyössä kuvataan Suomen Tennisliiton Street Tennis koulukiertueen pohjalta kehitetty päiväkotiiin soveltuva toimintamalli. Norlandia Päiväkotien Street Tennis toiminta on lähtenyt liikkeelle opinnäytetyön tekijän aloitteesta vuonna 2021. Kehittämistyö aloitettiin pilotoinneilla, jonka jälkeen kaikki Norlandia-ketjun päiväkodit (noin 80) ovat saaneet hakea mukaan kiertueeseen. Keväällä 2022 osallistujia oli 21 ja syksyllä 26 päiväkotia.

Opinnäytetyössä kuvataan päiväkotien Street Tennis kiertueen suunnittelu ja toteutus. Kiertueelle osallistuneilta päiväkodeilta on kerätty palautetta, jonka perusteella toimintaa arvioidaan ja kehitetään. Tekijän kiertuetta varten laatima ohjaus- ja koulutusmateriaali on keskeinen osa opinnäytetyötä. Portfolio sisältää myös runsaasti taustatietoa ja toimii tietopankkina kaikille, joita kiinnostaa minitennistoiminta päiväkodissa.

2 Motoriset taidot ja lapsen motorinen kehitys

Motorisilla taidoilla tarkoitetaan yhdellä tai useammalla kehonosalla suoritettua tahdonalaista, opittua tavoitteellista liikettä. Liikettä ohjaava ja säätelevä motorinen kontrolli (hermo-lihasjärjestelmän säätely) on näkymätöntä ja osittain tiedostamatonta. (Innostun liikkumaan 2023).

Motorisella kehityksellä tarkoitetaan elämänmittaista prosessia, jonka aikana yksilö oppii motorisia taitoja. Motorinen kehitys on tärkeä osa lapsen kokonaiskehitystä. Motoriset taidot opitaan harjoittelemalla. Kehitykseen vaikuttaa perimä ja ympäristö. (Innostun liikkumaan 2023.)

Ympäristöllä on suuri vaikutus kehitykseen, koska ympäristö suuntaa lapsen kiinnostuksen kohteita ja käyttäytymistä (Saarinen, Lyytinen, Ahonen & Lyytinen 2023, 35).

Motorisia taitoja voidaan luokitella niiden ominaisuuksien perusteella: hienomotoriikka vs. karkeamotoriikka; yksittäiset, sarjalliset ja jatkuvat liikkeet sekä suljetut ja avoimet motoriset taidot (Innostun liikkumaan 2023, Terve koululainen 2023).

Motoriset perustaidot ovat useamman kehonosan yhdessä tuottamia liikkeitä. Ne jaetaan liikumistaitoihin, tasapainotaitoihin ja välineenkäsittelytaitoihin. Perusliikuntataidot ovat juokseminen, hyppääminen, heittäminen ja kiinni ottaminen. (Innostun liikkumaan 2023.)

Havaintomotoriikka tarkoittaa prosessia, jossa liikkuja hankkii informaatiota eri aistien kautta kehostaan ja ympäristöstään ja hyödyntää sitä aloittaessaan liikkeitä ja säädellessään niitä (Jaakkola 2023, 14). Eri aistien kautta kerättävä tieto eli havainnointi ja näkyvät liikkeet ovat kiinteästi samaa prosessia, jossa koko keskushermosto on aktiivinen: aivot yhdistelevät eri aistien tuottamaa tietoa ja ohjelmoi lihakset toimimaan tietyllä tavalla. Aivoihin ohjelmoituu liikumismalleja, jotka ilmenevät aivosolujen välisten kytkösten syntyminenä ja vahvistumisena. Tämä mahdollistaa uusien motoristen taitojen oppimisen. (Jaakkola 2023.)

Havaintomotoriikan osa-alueet ovat:

- kehontuntemus: tietämys kehonosien nimistä, sijainnista, suhteista toisiinsa ja merkityksestä erilaisten liikkeiden toteutuksessa
- avaruudellinen hahmottaminen: oman kehon hahmottaminen suhteessa ympäristöön ja siellä oleviin esineisiin, asioihin ja toisiin ihmisiin
- suunnan hahmottaminen: kehon lateraalisuus (tietoisuus kehon vasemmasta ja oikeasta puolesta) ja suuntatietoisuus.
- ajan hahmottaminen: liikkumisen rytmin, samanaikaisuuden ja järjestyksen hallinta.

(Jaakkola 2016, 128-129.)

Varhaislapsuutta leimaa voimakas fyysinen kasvu, kehittyminen ja oppiminen. Motorinen kehitys etenee vastasyntyneen vauvan refleksitoimintojen vaiheesta (0-1 vuotta) alkeellisten taitojen omaksumisen vaiheeseen (1-2 vuotta) kautta motoristen perusliikuntataitojen omaksumisen vaiheeseen (2-7 vuotta). Sen jälkeen seuraa erikoistuneiden liikkeiden vaihe (7-14 vuotta) ja loppuelämän kestävä omaksuttujen taitojen hyödyntämisen vaihe. (Gallahue & Donnelly Jaakkolan 2016, 26-27 mukaan.)

Suurten lihasryhmien tuottamat karkeamotoriset taidot kehittyvät ensin ja ovat edellytys hienomotoristen taitojen kehitykselle. Hienomotoriset taidot vaativat pienten lihasten yhteistyötä ja tarkkaa voimansäätelyä. (Sääkslahti 2018, 136.)

Motoristen perustaitojen omaksumisen voimakkain vaihe ajoittuu varhaiskasvatukseen 2-7 -vuotiaana. Taitojen kehitys tapahtuu asteittain ja kunkin taidon kehityksessä voidaan erottaa alkeisvaihe, perusvaihe ja kehittynyt vaihe. Alkeisvaiheelle on tyypillistä koordinoimattomat, karkeat liikkeet. Kehitys näkyy ulospäin koordinaation, suoritusrytmin ja suorituksen kontrollon paranemisena. Kehittyneessä vaiheessa liike on koordinoitua, rytmisesti sujuvaa ja siinä on tarkkuutta ja tehoa. Kehittyminen edellyttää mahdollisuutta harjoitella kyseisiä taitoja ja yksilölliset erot voivat olla suuria. Ilman harjoitusta ja riittävää määrää toistoja kehitys ei etene. Osa aikuisistakin on saattanut jäädä esimerkiksi heittämisessä ja kiinni ottamisessa kehityksen perusvaiheeseen, jos heillä ei ole ollut mahdollisuutta harjoitella tai heitä ei ole kannustettu harjoittelemaan kyseistä taitoa. (Jaakkola 2016, 26-27.)

Motorisia taitoja ja lapsen liikuntataitojen kehitystä käsitellään laajemmin portfolioissa.

3 Liikunta päiväkodissa

Vuonna 2021 3-5 -vuotiaista lapsista 87% osallistui varhaiskasvatukseen, heistä valtaosa päiväkodeissa (Tilastokeskus 2023). Varhaiskasvatus on osa perhepolitiikkaa, lapsen koulupolkua ja merkittävä yhteiskunnallinen palvelu, joka mahdollistaa vanhempien työssäkäynnin ja opiskelun sekä tasaa hyvinvointieroja. Varhaiskasvatustoimintaa, johon päiväkotitoiminta kuuluu, ohjaavat varhaiskasvatustalaki (540/2018) ja valtakunnallinen varhaiskasvatuksen perusteet (Opetushallitus 2022), joka on toiminnan järjestäjää velvoittava asiakirja. Toiminnan arvopohjaa kuvaavat lapsen edun ensisijaisuus, hyvinvoinnin ja kehityksen turvaaminen, lapsuuden itseisarvo, tasa-arvo, yhdenvertaisuus sekä lapsen osallisuus ja toimijuus. Liikunta on jokaisen lapsen oikeus varhaiskasvatuksessa ja parhaimmillaan päiväkoti toimii ympäristönä, joka innostaa kaikkia lapsia liikkumaan.

Varhaiskasvatuksessa liikunnalla voidaan nähdä kaksi tavoitetta: oppia liikkumaan ja oppia liikunnan avulla (Sääkslahti 2018,16). Varhaiskasvatuksen liikuntamuodot voi jakaa voimisteluun ja tanssiin, pallonkäsittelyyn, palloleikkeihin ja -peleihin, luontoliikuntaan, talviliikuntaan ja vesiliikuntaan. (Sääkslahti 2018, 204, Pönkkö & Sääkslahti 2016, 143-144.) Sääkslahti (2018, 204) on lisännyt luokitteluun myös nassikkapainin ja kamppailulajit ja toteaa jokaisella liikuntamuodolla olevan oman erityisluonteensa vuoksi omat vahvuutensa lasten liikuntakasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen liikunnan kantava ajatus on motoristen taitojen monipuolinen harjaantuminen. 5-6 -vuotiaille on tärkeää, että monipuolisilla pallonkäsittelytehtävillä vahvistetaan käden karkeamotorisia taitoja, jotka mahdollistavat hienomotoristen taitojen oppimisen. Lateraalisuuden kehittyessä lapsi oppii tunnistamaan ja liikuttamaan kehon eri osia. 6-8 -vuotiaana lapsen tulisi osata erottaa ja nimetä kehon vasen ja oikea puoli ja tietää, kummalla puolella

hän tekee tarkkuutta vaativia tehtäviä. Myös karkeamotoristen käsittelytaitojen tulisi saada riittävästi harjoitusta vakiintuakseen sujuviksi, mikä näkyy pallonkäsittelytaidoissa ja niiden soveltamisessa peleihin. (Pönkkö & Sääkslahti 2016, 141-142.)

Päiväkotien liikuntaolosuhteita koskevassa selvityksessä todettiin, että päiväkodeista noin kolmanneksella ei ole omaa liikuntasalia. Oma liikuntasali mahdollistaa toiminnan nivoutumisen päivärytmiin ja lasten yksilöllisen huomioimisen paremmin, kun eri tarvitse erikseen lähteä liikumaan. Liikuntavälineistöä päiväkodeissa oli edelleen yllättävän niukasti, mutta liikuntavälinekärret ja erilaiset välinelainauskäytännöt näyttävät yleistyneen vuonna 2009 tehtyyn tutkimukseen verrattuna. Piha-alueen suuri koko ja tasainen pelialue olivat yhteydessä parempiin välineenkäsittelytaitoihin. Leikkiminen ja pelaaminen ovat lapsen luontaisia tapoja oppia välineenkäsittelytaitoja ja ne vaativat tilaa. Mitä vanhempia lapset olivat ja mitä suurempi piha-alue oli käytettävissä, sitä paremmat välineenkäsittelytaidot lapsilla oli. Pojilla todettiin paremmat välineenkäsittelytaidot kuin tytöillä. (Sääkslahti, Niemistö, Nevalainen, Laukkanen, Korhonen & Juutinen-Finni 2018.)

Käsitys omista liikuntataidoista ja itsestä liikkujana alkaa muodostua jo varhaislapsuudessa. Pitkittäistutkimuksessa verrattiin lapsen kokemusta itsestään liikkujana ja hänen havainnoituja liikuntataitojaan varhaislapsuudessa (5-7 vuotta) ja keskilapsuudessa kolme vuotta myöhemmin. Tulokset osoittivat, että käsitys itsestä heikkona liikkujana on valitettavan pysyvä; varhaislapsuudessa omat liikuntataitonsa heikoksi kokevat lapset ajattelevat samoin myös keskilapsuudessa, jolloin myös heidän todellinen liikuntataitonsa on keskimääräistä heikompi. Osalla tytöistä oli taipumusta aliarvioida omia liikuntataitojaan, kun taas osa pojista yliarvioi oman taitotasonsa varhaislapsuudessa. Yliarvioinnista ei todettu olevan haittaa, mutta aliarvioinnista on, koska se voi vähentää intoa liikuntaan ja sen myötä liikunnan määrää, jolloin taidotkin kehittyvät vähemmän. Tutkijat suosittelivat, että liikunnalliset interventiot kohdistetaan erityisesti niihin lapsiin, jotka kokevat itsensä heikoiksi liikkujiksi. On erittäin tärkeää, että kasvattajat tiedostavat sukupuolten väliset erot ja tytöille tarjotaan yhtäläiset mahdollisuudet monipuoliseen fyysiseen aktiivisuuteen. Parhaimmillaan fyysisen aktiivisuuden lisäämisellä varhaislapsuuden aikana on suotuista vaikutus sekä koettuun että todelliseen liikuntataitoon keskilapsuudessa. (Niemistö, Barnett, Laukkanen, Tolvanen & Sääkslahti 2023.)

Ohjatun liikunnan ohella on tärkeää mahdollistaa lasten omaehtoinen liikunta ja rohkaista mukaan myös sellaisia lapsia, jotka eivät luontaisesti hakeudu fyysisesti aktiiviseen toimintaan. Jokaisen lapsen on tärkeää saada paljon positiivisia kokemuksia liikunnasta ja kannustusta liikumiseen. Liikuntataitojen suhteen syntyy helposti positiivinen tai negatiivinen kierre: Paljon liikkuvat lapset kokevat itsensä taitaviksi ja heillä on hyvä fyysinen toimintakyky. He ovat myös suosittuja leikkikavereita, koska toiset lapset arvostavat taitavia liikkujia. Vähän liikkuvat lapset kokevat itsensä huonoiksi liikkujiksi, mikä edelleen vähentää heidän motivaatiotaan

liikkumiseen. He saavat vähemmän harjoitusta liikkumisen perustaidoissa, jolloin heidän taitotasonsa ja fyysinen toimintakykynsä jää heikommaksi kuin paljon liikkuvien lasten.

4 Minitennis

Minitennis on alle 10-vuotiaille lapsille suunnattu tenniksen muoto, jossa kaikki pelin elementit on sovitettu lapsen ikä- ja kehitystasoon nähden mielekkäiksi, motivoiviksi, turvallisiksi ja sopivan kokoisiksi. Minitennistä pelataan pienellä kentällä ja lapselle sopivilla välineillä: pelaajan pituuteen sovitetuilla mailoilla, matalammalla minitennisverkolla ja pehmeillä palloilla, jotka ovat hitaampia ja pomppaavat vähemmän kuin standardi tennispallo. Minitenniksen ideologian taustalla on kansainvälinen tennisliitto ITF, joka kutsuu minitennistä nimellä tennis10S. Minitennis on ollut ITF:n määräämä kilpailumuoto alle 10-vuotiaille vuodesta 2012. (International Tennis Federation 2023). Suomessa tennisseurat kutsuvat sitä U10-toiminnaksi.

Liikuntalajit voidaan nähdä työkaluina perusliikuntataitojen edistämässä (Jaakkola 2016, 12). Alle 12-vuotiaiden (U12) tenniksessä peli on leikin jatke ja toimintaan liittyy paljon pelaamista ja luovaa tekemistä pallojen ja mailojen avulla (Suutarinen 2020). Toiminnan keskiössä on pallon liikkeen tutkiminen ja havainnointi, heitto- ja kiinniottotaidon harjoittelu sekä mailan käsittely. Toiminta on monipuolisesti kehittävää; siinä yhdistellään käsittely- ja liikkumistaitoja, tilanhahmotusta, vuorovaikutusta ja tunteiden hallintaa. Ensimmäiset pelit ovat maatennistä, jota pelataan ilman verkkoa lyömällä palloa niin että se vierii maata pitkin. Minitennistä ja sen mahdollisuuksia päiväkodissa käsitellään laajemmin portfolioissa.

5 Työelämäkumppanit ja yhteistyötahot

Opinnäytetyön on mahdollistanut Norlandia Päiväkotien ja Suomen Tennisliiton yhteistyö. Tekijä on työskennellessään Norlandia Päiväkotien palveluksessa päässyt kehittämään Suomen Tennisliiton vuosittain järjestämästä Street Tennis koulukiertueesta päiväkotiin sovitettua versiota Norlandia Päiväkodeille.

5.1 Norlandia Päiväkodit

Norlandia Päiväkodit on yksityinen päiväkotiketju, jolla on päiväkoteja eri puolella Suomea. Norlandia Päiväkodit kuuluu NHC Group konserniin, joka on norjalaisomisteinen hoiva-, hyvinvointi- ja terveystalvituista tuottava perheyrittys. Suomessa konsernilla on päiväkotitoiminnan lisäksi Norlandia Care yhtiön puitteissa Tampereella sijaitseva potilashotelli, valtakunnallinen kotihoivaketju Alina ja Yhdessä-korttelit Helsingissä, Tuusulassa ja Kuopiossa. Päiväkotitoimintaa konsernilla on myös Norjassa, Alankomaissa ja Puolassa. NHC konserni on ilmoittanut

tavoitteekseen kehittää pitkällä aikajänteellä palveluita, joilla on sosiaalisesti tärkeä merkitys yhteiskunnassa. (Norlandia Päiväkodit 2023a, Norlandia 2023.)

Tällä hetkellä Suomessa toimii 87 Norlandia päiväkotia, joista 11 on liikuntapäiväkoteja. Myös Norlandia päiväkotiketjussa liikuntapainotteisten päiväkotien historia juontaa 2010-luvun puoliväliin, jolloin julkaistiin ensimmäiset valtakunnalliset suositukset lasten päivittäisen liikunnan määristä. Päiväkotien henkilöstö heräsi pohtimaan, miten kaikki lapset saataisi osallistettua hikiliikuntaan. Oli huomattu, että ulkoilun aikana tietyt lapset saattavat istua hiekkalaatikossa koko ulkoilun ajan, jolloin heille ei tule juuri lainkaan reipasta fyysistä aktiivisuutta päiväkotipäivän aikana. Keinoiksi löydettiin liikuntapedagogiikka, ohjattu liikunta ja liikuntavälineistön hankkiminen. Samaan aikaan tuotiin esiin myös luonnossa olemisen terveellisyyttä lapsille. Kunnista annettiin signaalia, että juuri yksityinen päiväkotivoisi toteuttaa liikuntaan tai luontopedagogiikkaan painottuvaa konseptoitua varhaiskasvatusta. (Kollin, 2023.)

Osa Norlandia päiväkodeista onkin painottunut liikuntaan, luontoon tai elämyspedagogiikkaan. Norlandia-ketju on kehittänyt Jump -liikuntakonseptin, joka perustuu näkemykseen, että jokainen päiväkotikäikänenä luodaan vahva perusta lapsen motoriselle kehitykselle. Jump on keskeinen periaate kaikissa Norlandia päiväkodeissa. (Norlandia Päiväkodit 2023a.)

5.2 Suomen Tennisliitto

Tärkeänä yhteistyökumppanina työelämähankkeessa on ollut Suomen Tennisliitto, joka on tenniksen kattojärjestö Suomessa. Siihen kuuluu noin 149 tennisseuraa, joissa on yhteensä yli 27 700 jäsentä. Suomen Tennisliitto edistää minitennistoimintaa Suomessa jäsenseurojensa kautta mm. järjestämällä valmentajakoulutusta ja organisoimalla kilpailutoimintaa (Suomen Tennisliitto 2023a). Tennisliitto on ollut toteuttamassa kehittämisprojektia, jossa valmentajille luodaan digitaalinen valmennusohjelma, joka sisältää laajan kirjaston videoharjoitteita minitenniksestä. Tämän CoachTools -valmennusohjelman käyttöönotto on mahdollista vuodesta 2023. (Suutarinen, Koivisto & Wallén 2023.)

Suomen Tennisliitto järjestää vuosittain valtakunnallisen liikuntakampanjan, Street Tennis kiertueen, yhteistyössä tennisseurojen kanssa. Kouluille ja päiväkodeille tarkoitettu kiertue tarjoaa tuhansille lapsille mahdollisuuden lajikokeiluun koulupäivän aikana. Kiertueen nimi vaihtui 2023 Hippo Street Tennis kiertueeksi, kun pääsponsoriksi tuli OP Ryhmä. Tätä ennen kiertue oli nimeltään Lambi Street Tennis kiertue. Street Tennis kiertueen sponsorointi on osa OP Ryhmän ympäristövastuustoimintaa. OP Ryhmä haluaa edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja on tukenut lasten liikuntaa jo monen vuosikymmenen ajan osuuspankkien järjestämissä Hippo urheilukilpailuissa ja eri lajien tapahtumissa. (Suomen Tennisliitto 2021, 2023b, 2023c, 2023e ja 2023g, OP Ryhmä 2023.)

6 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää ja dokumentoida toimintamalli, jossa minitennistoiminnan avulla innostetaan lapsia liikkumaan ja kehittämään motorisia taitojaan päiväkodissa. Konkreettisenä tuotoksena Suomen Tennisliiton Street Tennis koulukiertueesta muokattiin Norlandia Päiväkodit ketjun päiväkodeille tarkoitettu versio, johon tuotettiin ohjaus- ja tukimateriaalia, mm. ohjaajan toimintakortit.

7 Opinnäytetyöprosessi

7.1 Kehittämispohjainen opinnäytetyö

Työelämälähtöinen kehittämispohjainen opinnäytetyö on soveltavaa tutkimusta, joka on ammattikorkeakouluissa yleinen lähtökohta opinnäytetyölle. Tällaisen opinnäytetyön tavoite on kaksijakoinen: toisaalta synnyttää tavoitteeksi määritelty tuotos ja toisaalta kerryttää tekijän osaamis pääomaa ja ammatillisia valmiuksia opinnäytetyöprosessin aikana. (Vilka 2022, 11-12.) Vilka (2022) käyttää kehittämispohjaisesta opinnäytetyöstä nimitystä toiminnallinen opinnäytetyö. Termi kehittämispohjainen kuvaa tätä opinnäytettä paremmin, koska kyse on toiminnan kehittämisestä ja uuden toimintamallin soveltamisesta työelämän tarpeeseen.

7.2 Portfolio opinnäytetyön muotona

Portfolio tarkoittaa omasta ammatti- ja koulutusalan asiantuntijaosaamisesta koottua dokumentoitua näyttöä, jonka opiskelija on harkitusti ja tarkoituksenmukaisesti järjestänyt työnäytteiden kokoelmaksi. Portfoliomuotoinen työ on luonteeltaan prosessorientoitunut ja sen lähtökohdat ovat toimintatutkimuksessa ja kokemusperäisessä oppimisessa. Portfoliotyössä tavoitteet määritellään perehtymällä lähteisiin ja teoriaan ja koostamalla niistä työlle tietoperusta. Portfoliossa kuvataan, mitä tehtiin ja arvioidaan onnistumista. Opinnäytetyöraportissa prosessi kuvataan tarkemmin. (Vilka & Airaksinen 2003, 46).

Tämän työn toteutusmuodoksi valittiin portfolio, koska se sopii tilanteeseen, jossa tutkimusaiheeseen liittyvää osaamista kerrytetään ja dokumentoidaan pitkän ajanjakson kuluessa. Se myös mahdollistaa sisällöllisesti laaja-alaisen käsittelyn.

Opinnäytetyö koostuu kirjallisesta opinnäytetyöraportista (tämä dokumentti) sekä digitaalisesta portfolioista. Portfolio on toteutettu Bulb-julkaisualustalle ja opinnäytetyön tarkastusprosessin jälkeen se on julkinen.

Portfolioon on koottu opinnäytetyön aihepiiriin liittyvää teoria- ja taustatietoa, kuvattu työelämäkumppanien tarpeeseen suunniteltu toimintamalli, sen toteutus ja käyttäjiltä saatu

palaute sekä koottu toimintavinkkejä ja pienimuotoinen materiaalipankki aiheesta kiinnostuneille. Tavoitteena oli, että portfolio toimii itsenäisenä tietolähteenä varhaiskasvattajille ja muille aiheesta kiinnostuneille.

Opinnäytetyöraportti sisältää aiheeseen liittyvää teoriaperustaa vain lyhyesti esittelemällä keskeiset käsitteet. Tutkimusaiheen valinta, rajaus ja käsittelytapa esitellään ja perustellaan tutkimusraportissa. Tutkimusraportin laajin osio on portfolioon esittely, jossa kuvataan ja perustellaan portfolioon sisältö ja metodologiset ratkaisut.

Portfolio on luettavissa osoitteessa <https://eu.bulbapp.com/u/palloa-kesyttämässä-tennis-päiväkodin-liikuntamuotona-e0?sharedLink=fa70562e-8205-46d8-a006-d25e2c8c2e64>

7.3 Aiheen kehittäminen ja rajaaminen

Opinnäytetyö käsittelee varhaiskasvatuksen mahdollisuuksia tukea lasten motoristen taitojen kehittymistä minitenniksen avulla. Aihe on tekijää suuresti innostava jo vuosia kestäneen henkilökohtaisen oppimispolun suuntaaja, joten työn rajaaminen ammattikorkeakoulun opinnäytetyön opintoviikkomäärään ei ole ollut tarkoituksenmukaista. Metodikirjallisuudessa varoitellaan, että työelämän tarpeeseen tehtävä kehittäminen saattaa helposti lähteä paisumaan yli opinnäytetyöhön vaadittavan työmäärän ja tekijää kehoitetaan olemaan tarkkana työn rajaamisessa huomioiden oman elämäntilanteensa, voimavaransa ja motiivinsa (Vilkkä & Airaksinen 2003). Tässä tapauksessa tekijän ammatillisen kasvun tavoitteisiin kuitenkin liittyy varhaiskasvatuksen sosionomiksi pätevytyksen ohella ja jopa ensisijaisesti myös henkilökohtainen kehittyminen lasten tennisharjoittelijana ja aktiivisena toimijana tennisyhteisössä. Nämä tavoitteet tukevat ja täydentävät hyvin toisiaan, sopivat tekijän henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen ja toimivat energisoivana motivaation lähteenä. Mahdollisuus tarkastella aihetta laajasti on ollut tekijälle etuoikeus, sillä opinnäytetyön teemassa yhdistyvät työ, harrastus ja intohimo. Tekijän kohdalla tilanne on pikemminkin ollut niin päin, että tekijä opiskelee sosionomiksi voidakseen tehdä tämän opinnäytetyön, kuin että opinnäytetyö olisi vain pakollinen osa tutkintoa.

Tekijä on työskennellyt päiväkodissa varhaiskasvatuksen lastenhoitajana vuodesta 2017. Ajatus tuoda tennistoimintaa lasten ulottuville oli houkuttanut tekijää ja johtanutkin satunnaisiin omiin kokeiluihin. Suotuisa muutos olosuhteissa, päiväkodin naapuritontilla olevien kaupungin vanhojen asfalttikenttien peruskorjaus syksyllä 2020 moderneiksi hiekkatekonurmikentiksi, toimi herätteenä kehityskoululle, jossa tekijä kouluttautui lasten tennisharjoittelijaksi ja liikuntaleikkikoulun ohjaajaksi, aloitti lasten tennisharjoittelun toimimisen paikallisessa tennisseurassa sekä käynnisti systemaattiset minitenniskokeilut oman päiväkotiryhmän kanssa. Perehtyminen Suomen Tennisliiton kouluille tarjoamaan Street Tennis kiertueeseen ja sen yhteydessä tehdyt omat ohjauskokeilut herättivät idean kehittää toiminnasta päiväkotiin sopiva versio.

Keskustelut Suomen Tennisliiton ja oman työnantajan kanssa johtivat Norlandia Päiväkotien Street Tennis hankkeen käynnistymiseen. Keväällä 2021 toimintaa pilotoitiin Akaassa (päiväkodit Onni ja Toivo) ja Tampereella (liikuntapäiväkoti Voitto). Syksyllä ja keväällä 2022 Norlandia Päiväkodit ketjussa järjestettiin Street Tennis kiertue, johon kaikki päiväkotiketjun noin 80 päiväkotia saivat hakea mukaan.

Opinnäytetyössä kuvataan päiväkotien Street Tennis kiertueen suunnittelu ja toteutus. Päiväkodeilta kerättiin palautetta, jonka perusteella toimintaa arvioidaan ja kehitetään. Tekijän kiertuetta varten laatima ohjaus- ja tukimateriaali on keskeinen osa opinnäytetyötä.

Tietoperustassa käydään läpi lapsen motorista kehitystä, lasten tennistoimintaa ja päiväkodin tehtävää liikuntakasvatuksen antajana sekä liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden mahdollistajana. Samalla pohditaan päiväkodin olosuhteita, sopivia minitenniksen toimintamuotoja ja ohjaamista.

Tutkimussuunnitelman mukaan tavoitteena oli selvittää seuraavia teemoja:

- T1. Sopiiko tennis päiväkotiin? (Olosuhteiden ja vaatimusten pohtiminen)
- T2. Miten tennistä lähestytään lapsilähtöisesti ja ikätasoisesti?
- T3. Kuinka Street Tennis koulukiertuetta tulee muuttaa, jotta se sopisi varhaiskasvatukseen?
- T4. Kuinka madaltaa kynnyksellä tehdä lajikokeilu tai lajitutustuminen mahdollisimman
  - T4.1. Helpoksi toteuttaa varhaiskasvattajan näkökulmasta?
  - T4.2. Innostavaksi lapsen näkökulmasta?
  - T4.3. kiinnostavaksi ja liikunnalliseen elämäntapaan kannustavaksi huoltajan näkökulmasta?
- T5. Edelliseen liittyen pohditaan, millainen on laadukas lajikokeilu
- T6. Mitä päiväkoti hyötyy tennistoiminnasta ja Street Tennis -kiertueeseen osallistumisesta?
- T7. Mitä seura ja tennisyhteisö hyötyvät kiertueesta ja päiväkotiyhteistyöstä?
- T8. Kuinka toimintaa voi arvioida ja kehittää?

Koska opinnäytteessä toteutettava työelämän kehittämistehtävä oli käytännönläheinen ja prosessiluonteinen, edellä mainittuja teemoja ei voida pitää perinteisessä mielessä tutkimuskysymyksinä, sillä ei ole varmaa, miten perusteellisia vastauksia niihin saadaan. Näihin teemoihin liittyviä intressejä on kuitenkin tunnistettu tekijän ja työelämäkumppanien taholta.

Hankkeen aikana tärkeäksi työelämää hyödyttäväksi tavoitteeksi nousi tiedon ja osaamisen välittäminen työelämäkumppanien välillä ja heidän tarpeisiinsa tehdyt selvitykset ja materiaalit. Näitä tarpeita palvelevia työmuotoja olivat palaverit ja workshopit, esitelmät ja koulutukset, kyselytutkimukset sekä erilaiset kirjalliset selvitykset ja suunnitelmat.

Aihe on jo sinällään niin laaja, että työstä on rajattu pois lapsen tehostetun ja erityisen tuen näkökulmat. Työssä ei myöskään esitetä motoristen taitojen havainnointiin ja seurantaan

liittyviä ratkaisuja. Sherbornen tavoin (Ahlstrand 2015, 18) tekijä ajattelee, että jokainen ohjaaja voi hyödyntää toimintakortteja ja muuta materiaalia omalla tavallaan, kehittäen niiden pohjalta omia muunnelmiaan ja ideoitaan.

7.4 Tutkimuksellisen kehittämisprosessin kuvaus

Tutkimuksen kehittämiskohde oli lasten minitennistoiminta päiväkodissa. Kehittämisen alustava tavoite oli suunnitella päiväkotiin soveltuva toimintamuoto, jossa lapset saavat kokea liikunnan iloa ja kehittää motorisia taitojaan tennisvälineiden avulla. Lopullinen kehittämistehtävä oli suunnitella Norlandia päiväkodeille Street Tennis kiertueen konsepti ja toteutus, ohjaajan toimintakortit sekä muu kiertueen tukimateriaali.

Opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena oli kehittää käytännön toimintaa ja tuottaa uusia ratkaisumalleja. Kehittämistehtävää voidaan siten pitää uudistamisperustaisena (vrt. ongelmaperustainen) (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 26). Toki taustalla on myös havaittuja ongelmia: yleinen fyysinen aktiivisuus on vähentynyt ja se jakaantuu epätasaisesti. Kaikki lapset eivät omaehtoisesti hakeudu liikkumaan ja kehittämään motorisia taitojaan monipuolisesti, vaan suosii mieluummin fyysisesti passiivista toimintaa. Tyttöjen pallonkäsittelytaidot kehittyvät yleisesti ottaen heikommin kuin poikien.

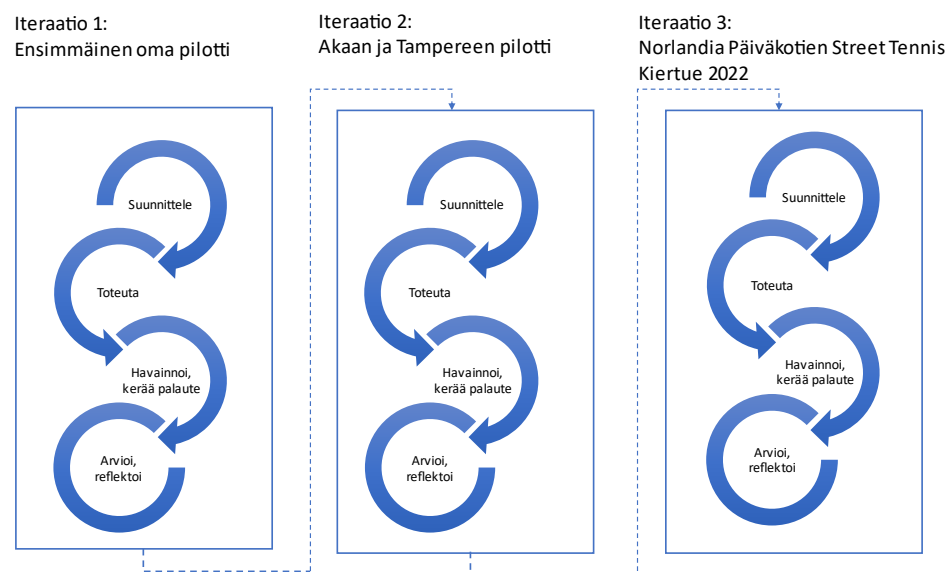
Tietoperustan hankkimisen työtapoina käytettiin kirjallisuuslähteitä, lasten liikuntaan ja tennisvalmennukseen liittyviä koulutuksia ja seminaareja, niiden yhteydessä tehtyjä ryhmätöitä ja harjoitustehtäviä sekä käytyjä asiantuntijakeskusteluja. Käsitteitä ja niiden välisiä suhteita jäsenneltiin mm. laatimalla käsitekarttoja. Benchmarking -menetelmää eli esikuva-arviointia (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 43) käytettiin parhaiden käytänteiden etsimiseen ja niiden tarjoaman esimerkin luovaan soveltamiseen omassa toimintaympäristössä.

Asetelma mahdollisti kokemuksellisen oppimisen myös opinnäytetyön tekijälle. Tekijän omat havainnot, niiden dokumentointi, reflektointi ja peilaaminen lähdeaineistosta saatuun tietopohjaan olivat tärkeä osa tutkimuksellisuutta.

Portfoliossa tietoperustaa, käytännön ilmiön kuvausta ja ratkaisuja pyrittiin esittämään vuorovaikutuksessa, ns. ”Oivalluttava-Vetoketju”-mallin mukaisesti tai vähintään ”Oivalluttava-Perinteinen” -mallin mukaisesti. Jälkimmäisessä esitetään lähdekirjallisuuden referoinnin ohella tekijän omaa ajattelua, jossa näkyy yhteys omaan käytännön kehittämistyöhön. Nämä mallit sopivat hyvin tutkimuksellisen kehittämistyön raportointiin, koska tietoperustan yhteys käytäntöön korostuu. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 35.)

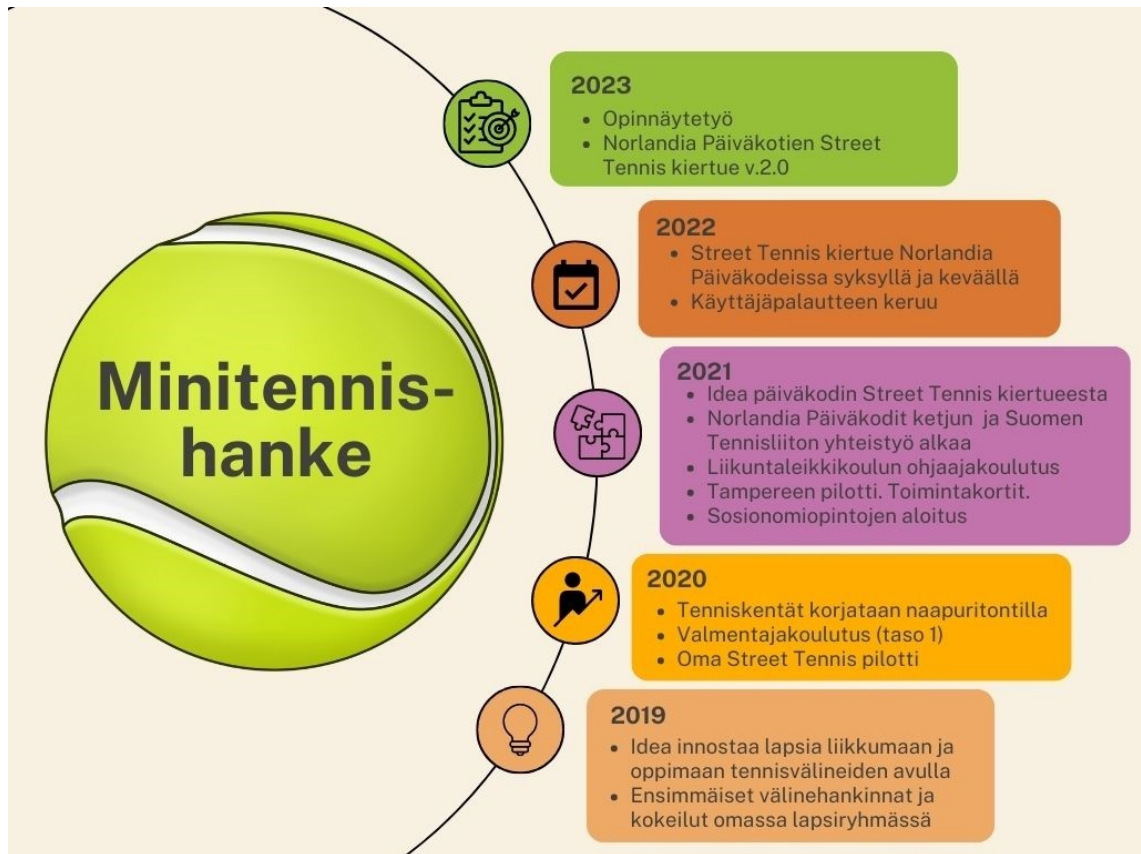
Kehittämisprosessissa käytettiin pilottilähestymistapaa ja iteraatiosyklejä. Tätä lähestymistapaa voidaan pitää toimintatutkimuksen spiraalimallin (Ojasalo ym. 2015, 59-62) sovellutuksena, jossa edellisessä iteraatiossa kertynyttä tietoa ja osaamista hyödynnettiin seuraavassa

iteraatioissa. Jokainen iteraatio sisältää vaiheet suunnittelu, toteutus, havainnointi & palautteen kerääminen sekä arviointi, reflektointi ja kehityskohteiden tunnistaminen. Aluksi toimintaa kokeiltiin ja testattiin pilottiyksiköissä, jolloin oma havainnointi oli keskeinen palautekanava. Toiminnan laajentuessa myös käyttäjiltä kerättiin palautetta; iteraatioissa 2 vapaamuotoisilla keskusteluilla ja iteraatioissa 3 käyttäjille tehdyllä sähköisellä palautekyselyllä. Lisäksi muodostettiin fokusryhmä, jolle järjestetyssä työpajassa toiminnan kehittämistä kiinnostuneet saivat jakaa ideoitaan ja osallistua toiminnan jatkekehitykseen.

Kuvio 1: Toiminnan kehittämisen spiraalimalli.

Tutkimuksellinen kehittäminen eroaa muusta toiminnan kehittämisestä siinä, että se noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Aihe sijoitetaan alan tieteelliseen viitekehykseen kuvaamalla tietoperusta ja osoittamalla aiheen kannalta olennaisten lähteiden tuntemusta. Tutkimusprosessi kuvataan ja prosessin aikana tehdyt ratkaisut perustellaan lähdekirjallisuuteen viitaten. Käytetyt menetelmät kuvataan, ne ovat tarkoituksenmukaisia ja niiden valinta on perusteltu. Raportointi on jäsenneiltyä ja vakuuttavaa. Näkökulma on innovatiivinen ja tuloksena syntyy uutta tietoa, joka hyödyttää työelämäkumppania. (Laurea 2023.)

Kuvio 2: Minitennishankkeen aikajana.

Norlandia-kiertueen valmisteluprojektin tehtävät ja vastuut

Tehtävä	Leena	Norlandia päiväkodit	Tennisliitto	TaTS
Konseptin suunnittelu	●	●	●	●
Sponsoriyhteistyö			●	
Konseptin testaus	●	●		
Ohjausryhmätyöskentely	●	●	●	
Ohjausmateriaali	●	●	●	●
Kiertueen markkinointi				
- Kiertuemainos			●	
- Esittely <u>Norlandian</u> esimiespäivillä	●			
- Uutisointi henkilöstölle		●		
Ilmoittautuminen		●		
Kiertueen suunnittelu (aikataulut ja logistiikka)			●	
Välinehankinnat			●	

TaTS=Tampereen Tennisseura

Taulukko 1: Norlandia-kiertueen valmisteluprojektin työnjako.

8 Portfolion rakenne

8.1 Tuotosten suunnittelu ja toteutus

Vilka & Airaksisen (2003, 47) mukaan portfolimuotoinen opinnäytetyö asettaa tekijälle seuraavia haasteita: portfolio- ja projektityön yhteensovittaminen, tarkoituksenmukaisten materiaalien valinta, omien valintojen ja ratkaisujen perustelut, oman oppimisen esiin saaminen ymmärrettävästi, portfolio ja oman oppimisen arviointi, koulutus- ja ammattialan näkökulman esiin tuominen, tietoperustan valinta ja esittäminen, oman työskentelyn jatkuva, tarkka dokumentointi sekä tutkimuksellisuuden luonteen ymmärtäminen tällaisessa opinnäytetyössä. Luvussa 8.2 tutkimusteemoja verrataan portfolio rakenteeseen. Sen jälkeen portfolio jokainen osio esitellään ja perustellaan siinä tehdyt ratkaisut. Osa portfolioista on kirjoitettu minä-muodossa, jotta tekijän oma oppiminen ja osuus kokonaisuudesta kävisi paremmin ilmi.

8.2 Portfolion osat

Tutkimukselliset teemat on kytketty portfolio osiin ristiintaulukoimalla taulukossa 2, josta käy ilmi mitä teemaa missäkin portfolio osiossa käsitellään. Keskeisintä kysymystä, sopiiko tennis päiväkotiin, ristivalotetaan läpi koko portfolio. Ainoastaan ensimmäinen osio, jossa esitellään minitennis, päiväkodin konteksti ei ole mukana.

Tutkimusteema T2 on laaja ja sitä sivutaan myös useammassa portfolio osiossa mm. avaamalla lapsen kehitystä, oppimista, varhaiskasvatuksen tavoitteita ja lasten tennistoiminnan referenssejä muista toimintaympäristöistä.

Teemaan T3 hahmotellaan vastausta portfolio osiossa 4 ja pohdintaa jatketaan osiossa 5 kuvailemalla päiväkotia minitenniksen toimintaympäristönä. Osiossa 6 suunnitelma tarkentuu iteroimalla ja osiossa 7 kuvataan toteutettu kiertue.

Teemaan T4 haetaan vastauksia toimintaympäristö -osiesta lähtien portfolio loppuun saakka.

Teemaan T5 (laadukas lajikokeilu) pohditaan portfolio osiossa 8.

Toiminnasta saatavia hyötyjä päiväkodin näkökulmasta (T6) sivutaan portfolio osiossa 7 ja tutkimusraportin työelämäkumppanien palautteen muodossa. Teemaa T7 (seuran ja tennisyhteisön näkemys kiertueen ja päiväkotiyhteistyön hyödyistä) käsitellään osiossa 5 seuran ja päiväkodin yhteistyömahdollisuuksien osalta.

Toiminnan arviointia ja kehittämistä pohditaan portfolio osiossa 7 ja tutkimusraportissa.

Tutkimuksellinen teema	Portfolion osio									Tutkimusraportti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
T1. Sopiiko tennis päiväkotiin? (Olosuhteiden ja vaatimusten pohtiminen)		x	x	x	x	x	x	x	x	
T2. Miten tennistä lähestytään lapsilähtöisesti ja ikätasoisesti?	x	x	x	x						
T3. Kuinka Street Tennis koulukiertuetta tulee muuttaa, jotta se sopisi varhaiskasvatukseen?				x	x	x	x			
T4. Kuinka madaltaa kynnys tehdä lajikokeilu tai lajitutustuminen mahdollisimman T4.1. Helpoksi toteuttaa varhaiskasvattajan näkökulmasta? T4.2. Innostavaksi lapsen näkökulmasta? T4.3. Kiinnostavaksi ja liikunnalliseen elämäntapaan kannustavaksi huoltajan näkökulmasta?					x	x	x	x	x	
T5. Millainen on laadukas lajikokeilu?								x		
T6. Mitä päiväkotia hyötyy tennistoiminnasta ja Street Tennis -kiertueeseen osallistumisesta?							x	x		x
T7. Mitä seura ja tennisyhteisö hyötyvät kiertueesta ja/tai yhteistyöstä päiväkodin kanssa?					x					
T8. Kuinka toimintaa voi arvioida ja kehittää?							x			x

Taulukko 2: Tutkimusteemojen ja opinnäytetyön osien ristiintaulukointi. Portfolion osioiden numerointi 1=Minitennis on lapsille sovitettu tapa pelata tennistä, 2=Minitennis lapsen oppimisen ja motorisen kehityksen tukena, 3=Minitennistoiminnan pedagoginen positiointi, 4=Referenssit: Tennisliiton Street Tennis koulukiertue ja U10 -seuratoiminta, 5=Päiväkoti minitenniksen toimintaympäristönä, 6=Päiväkodin minitennishankkeen ideointi, pilotit ja suunnittelu, 7=Street Tennis kiertue Norlandia Päiväkodeissa 2022, 8=Vinkkejä innostavaan lajikokeiluun päiväkodissa ja 9=Päiväkodin minitennisohjaajan materiaalipankki.

8.2.1 Minitennis on lapsille sovitettu tapa pelata tennistä

Osiossa esitellään minitennis ja Street Tennis viitaten Suomen Tennisliiton ja kansainvälisen tennisliiton (International Tennis Federation, ITF) määritelmiin (Suomen Tennisliitto 2023d, International Tennis Federation ITF 2023). Minitenniksen erityispiirteistä on laadittu käsitteekävyö. Osiossa pohditaan myös pelaamisen käsitettä suhteessa leikkiin ja perustellaan, miksi pelaamisella on laaja tulkinta portfolioissa.

Osiosta sisältää tutkimuksen kannalta välttämätöntä käsitteiden määrittelyä ja aiheen esittelyä.

8.2.2 Minitennis lapsen motoristen taitojen ja oppimisen tukena

Osiassa määritellään lähdekirjallisuuteen perustuen motorisiin taitoihin liittyvät keskeiset käsitteet (Innostun liikkumaan 2023, Saarinen, Lyytinen, Ahonen & Lyytinen 2023, Jaakkola 2016, Terve koululainen 2023) ja esitellään havaintomotoriikan teoriaperustaa (Jaakkola 2023).

Lapsen motorisen kehityksen vaiheet esitellään varhaiskasvatukseen painottuen. **Perusliikuntataitojen kehityksestä nostetaan tarkempaan tarkasteluun heittäminen ja kiinni ottamisen tarkastelu.** (Gallahue & Donnelly Jaakkolan 2016 mukaan, Sääkslahti 2018, Jaakkola 2016, Saarinen, Lyytinen, Ahonen & Lyytinen 2023.) **Heittäminen ja kiinni ottaminen ovat sellaisia taitoja, joihin tällä ikäryhmällä on herkkyyskausi, mutta joiden luontainen harjoittelu jää monilla lapsilla vähäiseksi. Niiden harjoittelussa minitenniksen tuoma lisäarvo on selkeästi nähtävissä.** Lähdemateriaaliin perustuen käsitellään myös motorisen kehityksen yhteyttä kognitiiviseen ja sosioemotionaaliseen kehitykseen (Saarinen ym 2023, Jaakkola 2016). Liikunnan ja motorisen kehityksen merkitystä tarkastellaan myös aivojen hyvinvoinnin näkökulmasta (Isomäki 2022, Hansen 2017).

Tämän jälkeen tarkastellaan liikuntataitojen oppimisen keskeisiä periaatteita sekä oppimiseen vaikuttavia tekijöitä, kuten motivaatiota (Jaakkola 2016, Isomäki 2022, Sääkslahti, Mehtälä & Tammelin 2021, Sääkslahti 2018, Ahlstrand 2017).

Minitenniksen mahdollisuuksia lapsen motorisen kehityksen tukemisessa pohditaan peilaamalla kirjoittajan omia kokemuksia lähdemateriaalista (Jaakkola 2023 ja 2016, Suutarinen 2020, Sääkslahti 2018) valikoituun tietoon. Kuvia on poimittu tekijän PowerPoint esityksestä, joka löytyy kokonaisuudessaan osiosta 7.5.6. (Lipsanen 2021b). Suutarisen, Koiviston ja Wallénin (2023) kaavio lasten valmennuksen punaisesta langasta siltaa tekijän omat kokeilut lasten tennisvalmennuksen ideologiaan ja ikätasoiseen motoristen taitojen kehitykseen.

8.2.3 Minitennistoiminnan pedagoginen positointi

Osiassa selvitetään, mitä varhaiskasvatuksen järjestäjää velvoittavaa ohjausta liikuntakasvatuksesta, liikunnasta ja fyysisestä aktiivisuudesta on kirjattu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022). Sivulle on kopioitu yhteenveto tekijän laatimasta raportista (Lipsanen 2023a), joka on ladattu portfolioon myös kokonaisuudessaan. Myös valtakunnalliset suositukset varhaiskasvatukseen liittyen liikunnasta ja fyysisestä aktiivisuudesta käydään läpi (Liiku 2023).

Liikunnan merkitystä varhaiskasvatuksessa selvitetään myös muihin lähdeksiin (Sääkslahti 2018, Reunamo & Hausalo 2014) nojaten.

Liikunnan opettamisen, ohjaamisen ja mahdollistamisen näkökulmia pohditaan mm. Suomen Olympiakomiteaan (2018), Jaakkolaan (2023) ja Reunamo & Hausaloon (2014) viitaten.

Liikunnan opettamisen, ohjaamisen ja valmentamisen teoreettisena viitekehyksenä esitellään nonlineaari pedagogiikka (Jaakkola 2023).

Lasten erilaista kiinnostusta ja orientaatiota liikunnallisiin aktiviteetteihin pohditaan lähdekirjallisuuden (Numminen 2005) ja tekijän omien havaintojen kautta. Lopuksi pohditaan ohjausosaamisen ja lajiosaamisen merkitystä toiminnan järjestämisessä.

8.2.4 Referenssit: Tennisliiton Street Tennis koulukiertue & U10-seuratoiminta

Pienten lasten tennistoimintaa lähdettiin benchmarkkaamaan tutustumalla Suomen Tennisliiton Street Tennis -koulukiertueeseen (Suomen Tennisliitto 2023b, 2023c, 2021, Loviisa 2020) sekä tennisseurojen alle 10-vuotiaille lapsille suunnattuun U10-toimintaan. Seuroista valittiin tutustumiskohteiksi HVS Tennis, joka edustaa kansallista huippua pienten juniorien valmennuspolkujen ja -menetelmien kehittämisessä. Tutustuminen tapahtui perehtymällä HVS Tenniksen www-sivuihin ja osallistumalla HVS Tenniksen yhteistyössä Suomen Tennisliiton kanssa järjestämään seminaariin lasten valmennuksesta (Wallen 2021, 2022, HVS 2017, 2023a ja 2023c).

Benchmarkkausta täydennettiin kuvaamalla Sveitsin tennisliiton TennisKids -toimintamalliin, joka esiteltiin Suomen Tennisliiton valmentajapäivillä toukokuussa 2023 (Jégo 2023). Sveitsin malli on kiinnostava, koska se toteuttaa nonlineaarista pedagogiikkaa lapsilähtöisesti erittäin pitkälle vietyinä. Benchmarkattuja toimintoja arvioitiin päiväkotiin soveltuvuuden näkökulmasta.

8.2.5 Päiväkoti minitenniksen toimintaympäristönä

Osiossa pohdittiin, millainen päiväkotitoiminta on minitenniksen toimintaympäristönä. Aluksi hahmoteltiin olosuhdeanalyysia, jonka tueksi laadittiin käsittekartta tekijöistä, jotka muodostavat minitenniksen olosuhteet päiväkodissa. Olosuhdeanalyysi sai inspiraation Suomen Tennisliiton strategiasta, jossa todetaan olosuhteiden olevan merkittävässä roolissa tenniksen harrastamisessa (Suomen Tennisliitto 2023f, 25) sekä valmentajalta, joka konkreettisesti avasi olosuhdelähtöistä toiminnan suunnittelua päiväkodin minitennisohjaajien koulutustilaisuuden ryhmätyössä (Anon 2021b). Päiväkotien olosuhteet ovat yksilöllisiä ja esimerkiksi minitennistoiminnan kannalta tärkeissä liikuntatiloissa on merkittäviä eroja. Siksi on tärkeää esitellä metodista ajattelua, jonka perusteella jokainen päiväkotitoiminta voi analysoida omia olosuhteitaan ja suunnitella toimintaansa oman näköiseksi omat olosuhteet tehokkaasti hyödyntäen.

Pohdittiin toiminnan aikaikkunoita, toimintamuotoja, toiminnan organisointitapoja, tilankäyttöä, välineitä ja mahdollistamista. Toimintamuotoja oli hahmoteltu jo minitennishankkeen ideointivaiheessa (Lipsanen 2021a) PowerPoint esitykseen, joka sisältyy kokonaisuudessaan osioon 7.5.6. Toiminnan organisointitavat perustuvat lähdekirjallisuuteen (Sääkslahti 2018) ja niistä laadittiin myös käsittekartta. Tilankäytön esimerkki hahmoteltiin ryhmätyönä kevään 2021

pilotin yhteydessä järjestetyssä päiväkodin henkilökunnan koulutustilaisuudessa, jonka järjesti Tampereen Tennisseura TaTS. Kyseinen kuva on tekijän piirtämänä julkaistu Street Tennis ohjaajan toimintakorteissa (Norlandia Päiväkodit 2023b).

Osiota täydennettiin tutkimusreferaatilla, jossa tarkasteltiin päiväkotien liikuntaolosuhteita, erityisesti välineenkäsittelytaitojen kannalta (Sääkslahti, Niemistö, Nevalainen, Laukkanen, Korhonen, & Juutinen-Finni 2018).

Lopuksi tarkasteltiin tennisseuran ja päiväkodin yhteistyömahdollisuuksia kahden ison tennisseuran edustajan haastattelun kautta.

8.2.6 Päiväkodin minitennishankkeen ideointi, pilotit ja suunnittelu

Opinnäytetyön keskeinen tuotos on tekijän ideoima ja Norlandia Päiväkodit -ketjun Suomen Tennisliiton kanssa yhteistyössä toteuttama Street Tennis kiertue Norlandia Päiväkodeissa.

Tässä osiossa kuvataan päiväkodin minitennishankkeen aikajana ja syntyvaiheet alkaen tekijän lähtötilanteen kuvauksesta ja ensimmäisistä kokeiluista Street Tennis kiertueen ideointiin ja suunnitteluvaiheeseen, joka sisältää pilotit ja ohjausmateriaalin tuottamisen. Teksti etenee kronologisesti ja on kirjoitettu pääsääntöisesti minä-muodossa, jotta tekijän rooli tapahtumien kulussa, henkilökohtainen kehitys ja sen reflektointi tulisivat paremmin esiin. Teksti perustuu tekijän muistioihin, sähköposteihin, PowerPoint-esityksiin (Lipsanen 2021a, 2021b), valmentajakurssin kirjallisiin tehtäviin (Lipsanen 2020) ja saatuihin suullisiin tiedonantoihin (Anon 2021a, Anon 2021b). Kuvituksena on käytetty päiväkotien Instagram päivityksiä Street Tennis kiertueen piloteista (Norlandia Onni 2020, 2021).

Osiossa kuvataan myös tekijän laatimien päiväkodin Street Tennis ohjaajan toimintakorttien syntyprosessi ja perustellaan tehtyjä ratkaisuja, kuten sisällön valintaa ja ulkoisten kuvälähteiden (Kehitysvammaisten tukiliitto 2023, Papunet 2023, Pixabay 2023) käyttöä.

8.2.7 Street Tennis kiertue Norlandia Päiväkodeissa 2022

Street Tennis kiertue toteutettiin Norlandia Päiväkotiketjussa keväällä ja syksyllä 2022. Tässä osiossa kuvataan kiertueen toteutus, esitellään osallistujapäiväkodeille suunnatun palautekyselyn tulokset ja kerrotaan toiminnan jatkokehittämisestä.

Kiertueen toteutukseen kuului osallistujille verkkovälitteisesti järjestetty koulutus, jossa tekijä esitteli kiertuetta PowerPoint-esityksen avulla. Kesällä 2022 tekijä toteutti esityksen pohjalta videon, joka jaettiin syksyn kiertueeseen osallistuville. Leikattu versio koulutusvideosta on ladattu portfolion kohtaan Päiväkodin minitennisohjaajan materiaalipankki.

Kiertueen toteutuksen kuvaus perustuu Norlandia Päiväkotien www-sivuihin ja sosiaalisen median päivityksiin sekä tekijän muistiinpanoihin, kalenterimerkintöihin ja PowerPoint-esityksiin. Kuvituksena on käytetty Instagram-päivityksiä (Norlandia Päiväkodit 2022, Norlandia Päiväkoti Voitto 2022) ja tekijän omia valokuvia. Kiertueen toteutuksesta kuvattiin myös päiväkodin tennistapahtuma, jota saatiin tähdittämään Street Tennis kiertueen lähettiläs Jarkko Nieminen.

Kiertueeseen osallistuneita päiväkoteja pyydettiin osallistumisvuoronsa jälkeen vastaamaan sähköiseen palautekyselyyn. Tekijä laati kyselyn ja työsti vastausaineistosta kaksi raporttia: luottamuksellisen raportin Norlandian sisäiseen käyttöön tammikuussa 2023 ja tutkimusraportin (Lipsanen 2023b) opinnäytetyötä varten. Tutkimusraportti anonymisoitiin poistamalla päiväkotien nimet ja siihen täydennettiin määrällisen tutkimuksen metodologista kuvausta ja raportointia. Tutkimusraportin päätelmät on kopioitu tähän osioon ja lisäksi tutkimusraportti on kokonaisuudessaan upotettu sivun alareunaan.

8.2.8 Vinkkejä innostavaan lajikokeiluun päiväkodeissa

Osiossa pohditaan onnistuneen lajikokeilun piirteitä kuvaamalla Olympiakomitean (2018) ohjaajakoulutuksen näkemystä laadukkaan toiminnan periaatteista ja pohtimalla oikeiden välineiden lumoa, roolileikin flowta, onnistumisen kokemuksen olemusta ja toiminnan eriyttämistä.

Lopuksi esitellään toimintavinkkejä heittoharjoitteluun, maatennikseen ja pallotteluun. Lopuksi esitellään myös muutama yhteisleikki.

8.2.9 Päiväkodin minitennisohjaajan materiaalipankki

Osioon on koottu päiväkodin minitennisohjaajaa varten keskitetyt linkit Tennisliiton Street Tennis kiertueen esittelysivulle sekä sivulle, josta voi etsiä lähimmän tennisseuran yhteystiedot. Lisäksi sivulle on linkitetty muutama HVS Tenniksen lyhyt Instagram video, joissa esitellään havainnollisesti pienten lasten minitennistoimintaa ja tyypillisiä harjoitteita.

Osion loppuun on koottu Norlandia Päiväkotien Street Tennis kiertueen tukimateriaali.

9 Arviointi

Kehittämispohjaisen opinnäytetyön arviointi jakaantuu tuotosten arviointiin ja tekijän ammatillisen kehityksen arviointiin. Tuotosta arvioidaan tekijän itsearviointin, Norlandia Street Tennis kiertueen käyttäjäpalautteen ja työelämäkumppanin arvioinnin kautta.

9.1 Tuotosten arviointi

9.1.1 Tekijän oma arviointi

Opinnäytetyö toteutettiin johdonmukaisesti ja opinnäytetyösuunnitelman mukaisesti. Opinnäytetyössä käsiteltiin kaikkia suunnitteluvaiheessa listattuja tutkimusteemoja. Tietoperustaa hankittiin monipuolisesti ja laaja-alaisesti hyödyntäen lähdeteoksia, esikuva-arviointia (benchmarking), koulutuksia sekä asiantuntija- ja vertaiskeskusteluja. Tekijä pystyi hyödyntämään työskentelyään päiväkodissa havainnointiin, minitennistoiminnan pilotointiin ja ideoiden testaamiseen. Käytetyt menetelmät ja ratkaisut perusteltiin.

Norlandia Päiväkotien Street Tennis kiertue 2022 ja palautekysely toteutettiin suunnitelman mukaisesti yhteistyössä työelämäkumppanien kanssa.

Opinnäytetyöhön sisältyvä portfolio muodostaa tietopakettia kaikille aiheesta kiinnostuneille.

9.1.2 Käyttäjäpalaute

Norlandia Päiväkotien Street Tennis kiertueille 2022 ilmoittautuneille päiväkodeille lähetettyyn palautekyselyyn saatiin 17 vastausta. Vastaaajien arvion mukaan toiminta soveltui päiväkoiteihin, innosti lapsia ja sille toivottiin jatkoa. Kriittistä palautetta saatiin niistä päiväkodeista, joilla oli ongelmia välineiden saatavuudessa.

Palautekyselyn ja muun toiminnasta saadun palautteen perusteella voidaan todeta Street Tennis kiertuetoiminnan soveltuvan päiväkotiin. Minitennisvälineet innostavat lapsia liikkumaan, kehittämään motorisia taitojaan ja kokemaan liikunnan iloa. Myös vanhempien palaute oli kasvattajien mukaan positiivista. Muutamassa tapauksessa päiväkodin ja paikallisen tennisseuran välille syntyi yhteistyötä. Raportoidut ongelmat liittyivät välineiden logistiikkaan ja aikatauluihin, ei niinkään toimintaan itsessään. Palautteita hyödynnettiin kehityskohteiden tunnistamiseen.

9.1.3 Työelämäkumppanin arviointi

Toimeksiantajan Norlandia Päiväkotien edustaja antoi opinnäytetyöstä palautetta seuraavasti:

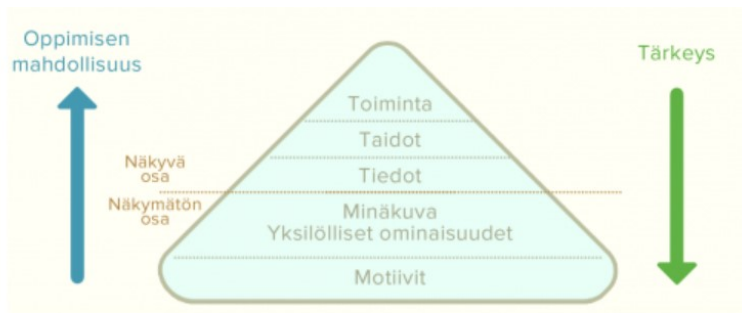
”Opinnäytetyön tekijä on tehnyt työtään innokkaasti ja aiheeseen huolellisesti perehtyen. Opinnäytetyö sopii suoraan työelämän käyttöön. Työskentely ja yhteistyö opinnäytetyöntekijän ja työelämäkumppanin välillä on ollut erinomaisen sujuvaa.

Opinnäytetyön myötä päiväkodeissa on pyörinyt Street Tennis -kiertue. Lähes 50 päiväkotia innostui lähtemään mukaan. Kiertueen jälkeen opinnäytetyössä kehitetyt toimintatavat ja ohjeet ovat jääneet yhteisiksi toimintatavoiksi päiväkoiteihin. Tennis

soveltuu erinomaisesti päiväkodin liikuntamuodoksi. Opinnäytetyö osoitti, että toimintaa on mahdollista toteuttaa hyvinkin erilaisissa sisä- ja ulkotiloissa.”

9.2 Oman ammatillisen kehittymisen arviointi

Osaamista voidaan tarkastella yleisesti jäävuorimallin avulla, jossa osaamisen eri lajit kerrostuvat. Ympäristölle näkyvää ja mitattavaa (eksplisiittistä) osaamista ovat jäävuoren huipulle sijoitettu toiminta, jonka mahdollistavat taidot ja tiedot. Ympäristölle näkymättömiä (implisiittisiä) osia ovat minäkuva ja yksilölliset ominaisuudet sekä pohjimmaisena motiivit. (Opintokeskus Sivis 2023.) Malli soveltuu oman ammatillisen osaamisen ja kehityksen hahmottamiseen refleктоimalla. Toiminta perustuu tietoon ja taitoon soveltaa tietoa omassa toimintaympäristössä, vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Varhaiskasvatuksessa toiminta tulee perustella pedagogisesti. Omaa ammatillista osaamista ja kehitystä syvälle luotaavassa reflektionissa huomioidaan myös pinnan alaisia osioita: minäkuva, yksilöllisiä ominaisuuksia ja motiiveja.

Kuvio 3: Osaamisen jäävuorimalli (Opintokeskus Sivis 2023).

Opinnäytetyön puitteissa minulla on ollut mahdollisuus kasvattaa osaamistani lasten liikunnan asiantuntijana, ohjaajana, kouluttajana ja mahdollistajana. Ilman opinnäytetyötä perehtymiseni lapsen motoriseen kehitykseen, havaintomotoriikkaan, liikuntapedagogiikkaan ja liikunnan vaikutuksiin aivoihin ja oppimiseen olisi jäänyt sirpaleiseksi ja pinnalliseksi. Tietoperustan rakentaminen lähti lastenhoitajan ammattiosamisesta ja varhaiskasvatuksen sosionomiopintojen yleistiedosta syventymään aluksi motoriikan kehityksen ja liikunnan ohjauksen erikoistuneeseen tarkasteluun, mutta palasi oppimisen, ohjaamisen ja kanssakulkemisen yleisiin ja kokonaisvaltaisiin teemoihin. Opinnäytetyön tietoperustan kirjoittaminen portfolioon auttoi tekemään synteesiä kokonaisuudesta, joka on laaja ja monitieteinen. Olen erityisesti nauttinut mahdollisuudesta pohtia ja kehittää teorian ja käytännön toiminnan välisiä yhteyksiä. Käytännön toimintaan olen haalinut paljon ideoita pienten lasten tennisvalmennuksen puolelta, kuitenkin samalla pohtien, miten niitä sovelletaan päiväkodin toimintaympäristössä. Lapsiryhmien kanssa tehdyt kokeilut, lasten ideoiden hyödyntäminen, työyhteisöltä ja vanhemmilta saatu palaute on vahvistanut ammatti-identiteettiäni varhaiskasvattajana, lasten liikuttajana ja toiminnan kehittäjänä varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyöllä on ollut ratkaiseva merkitys siinä, että

Norlandia Päiväkotien Street Tennis hanke ei ole pelkkä kehittämishanke, vaan systemaattisesti dokumentoitu tutkimuksellinen kehittämishanke. Matkan varrella kirjoittamani suunnitelmat, muistiot ja muut selvitykset, sähköpostit ja työpäiväkirja ovat systemaattisemmin ja kurinalaisemmin laadittuja, koska tiesin että tarvitsen niitä tutkimukselliseen raportointiin. Tutkimusraportin ja erityisesti portfolion kautta hankkeen aihepiiristä kokoamani tieto, jonka avulla olen kirjoittanut itseni asiantuntijaksi, tulee kaikkien aiheesta kiinnostuneiden saataville.

Opinnäytetyön ja Street Tennis hankkeen myötä olen päässyt osaksi kehittämisen yhteistyöverkostoja ja myös laajentamaan vertostoa. Olen saanut toimia aloitteentekijänä ja yhdistävänä linkkinä Norlandia päiväkotiketjun ja Suomen Tennisliiton yhteistyössä sekä päässyt kehittämään Street Tennis kiertuetta Norlandia Päiväkodeissa.

Projektityö, työelämän kehittämishankkeessa ja moniammatillisessa verkostossa asiantuntijana ja kehittäjänä toimiminen, sekä erilaisten digitaalisten alustojen hyödyntäminen ja niille raportointi on minulle tuttua geneerisellä tasolla jo aikaisemmasta ammatistani projektipäällikkönä. Tässä hankkeessa uutta on ollut varhaiskasvatuksen toimiala ja hankkeen sisältö (lasten liikuttaminen minitenniksen avulla päiväkodin toimintaympäristössä), joista olen oppinut paljon. Olen oppinut myös nettikyselyn laatimisesta, tulosten analysoinnista ja raportoinnista sekä Bulb portfolioalustasta.

10 Pohdinta

10.1 Tutkimustoiminnan etiikan tarkastelu

Tutkimustoiminnan etiikalla (research integrity) tarkoitetaan eettisesti vastuullisten ja oikeiden toimintatapojen noudattamista tutkimustoiminnassa. Siihen sisältyy myös tieteeseen kohdistuvien loukkausten ja epärehellisyyden tunnistaminen ja torjuminen tieteenalasta riippumatta. Tutkimustoiminnan eettisyyden varmistamiseksi on luotu hyvään tieteelliseen käytäntöön ohjaava HTK-ohje. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 4-5.)

Tieteellisessä tutkimuksessa, myös opinnäytetyössä, on noudatettava tutkimuseettisiä periaatteita: rehellisyyttä, huolellisuutta ja avoimuutta, sekä kunnioitettava toisten tutkijoiden työtä (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene 2020, 8, Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Näiden yleisten eettisten periaatteiden lisäksi on huomioitava ihmistä ja inhimillistä toimintaa koskevat näkökohdat. Niitä ovat tutkittavan kohtelu ja oikeudet, kuten vapaus olla osallistumatta tutkimukseen tai keskeyttää osallistuminen, yksityisyyden suoja, henkilötietojen käsittely, tutkimusaineistojen avoimuus sekä tilanteet, joissa tutkittavana on haavoittuvassa asemassa oleva henkilö, kuten alaikäinen tai vajaavaltainen (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene 2020, 9).

Toiminnallinen opinnäytetyö on tutkimuksellista kehittämistä, joka perustuu selkeään, kirjoitettuun ja alan tieteellisiin lähteisiin perustuvaan käsitejärjestelmään. Kehittämisen tuloksena syntyy tuotos, joka voi olla palvelu, tuote, toimintatapa, opas tai innovaatio, joka on aikaisempaa parempi tai kokonaan uusi. (Salonen 2020, 12, 25.) Laurea ammattikorkeakoulussa toiminnalliseen opinnäytetyöhön liittyy aina työelämäkumppani, jonka toimeksiannosta opinnäytetyö tehdään. Työelämäkumppani osallistuu lopputuloksen arviointiin ja usein myös opinnäytetyön tekeminen tapahtuu tiiviissä vuorovaikutuksessa työelämäkumppanin kanssa. On tärkeää, että osapuolten roolit, vastuut ja oikeudet lopputuloksiin on määritelty selkeästi.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskohteena oli uusi toimintamalli ja sen kehittäminen. Opinnäytetyössä kuvattiin ja arvioitiin Street Tennis kiertue -toimintaa päiväkodeissa. Idea kehittää Suomen Tennisliiton Street Tennis koulukiertueesta päiväkodeille soveltuva versio tukimateriaaleineen oli opinnäytetyön tekijän, joka myös laati materiaalien luonnosversiot. Päiväkotikiertue toteutettiin yhteistyössä työelämäkumppanin Norlandia Päiväkotien ja Suomen Tennisliiton kanssa. Pilotointiin osallistuvat yksiköt olivat mukana vapaaehtoisesti ja pilottiyksiköiden nimien julkaisemiseen on yrityksen johdon lupa. Norlandia Päiväkotien markkinointiosasto tuotti materiaaleista julkaistavat versiot. Hankkeessa syntyneestä ohjaajien toimintakorteista sovittiin, että ne julkaistaan 2022 Norlandia Päiväkotien www-sivulla, josta ne voi ladata omalle koneelle. Muu päiväkodin ohjaajille tarkoitettu materiaali julkaistiin tämän opinnäytetyön digitaalisessa portfolioissa.

Norlandia Päiväkotien Street Tennis kiertueelle osallistuminen oli vapaaehtoista. Henkilökunnalle tiedotettiin yrityksen viikkokirjeessä ja esimiespäivillä Street Tennis kiertueesta ja mahdollisuudesta osallistua siihen. Samalla annettiin ohjeet ilmoittautumiseen. Päiväkodin henkilökunta teki päätöksen yksikön osallistumisesta. Ilmoittautumisajan päätyttyä laadittiin kiertueaikataulu, joka tiedotettiin osallistujille. Päiväkotien lapsille ja heidän huoltajilleen kiertue näyttäytyi osana varhaiskasvatuksen monipuolista päivittäistä toimintaa.

Tutkimus tehtiin tiiviissä yhteistyössä työelämäkumppanin Norlandia Päiväkotien kanssa. Osallistuvilta päiväkodeilta pyydettiin osallistumisen jälkeen palaute sähköpostitse lähetetyllä sähköisellä palautelomakkeella. Palautekysely kohdistettiin päiväkotien työntekijöille. Saatekirjeessä selvitettiin, mihin palautekyselyn vastauksia käytetään ja kerrottiin opinnäytetyön aihe, tutkinto, oppilaitos ja tekijän yhteystiedot. Vastaaminen oli vapaaehtoista. Palautelomakkeella kysyttiin vain Street Tennis toiminnan arviointiin ja kehittämiseen liittyviä asioita.

Palautekyselyn tuottama aineisto säilytetään ja hävitetään työelämäkumppanin tietoturvakäytäntöjen mukaisesti. Palautekyselyn tuloksia käsiteltiin anonyymisti. Tulosten raportoinnin yhteydessä ei julkaista yksiköiden tai henkilöiden nimiä tai valokuvia, joista ihmisiä voisi tunnistaa. Raportoinnissa voidaan kuitenkin hyödyntää verkkosivustojen ja sosiaalisen median julkista materiaalia sekä sellaisia kuvia, joihin on erikseen saatu julkaisulupa tarkoitusta varten.

10.2 Opinnäytetyön luotettavuus

Opinnäytetyön lähestymistapa oli vahvasti käytäntöön soveltava. Aihe oli poikkeuksellinen ja sivusi varhaiskasvatuksen lisäksi kehityspsykologiaa, lapsen motorista kehitystä, havaintomotoriikkaa, liikunnan ohjausta ja tennisvalmennusta. Tieteellisen viitekehyksen lähdemateriaalina käytettiin pääsääntöisesti tuoreita suomenkielisiä oppikirjoja ja hankesivustoja, joita on hyvin saatavissa. Niiden valinta perustui näkemykseen, että ko. teoksiin ja hankesivuille on kerätty keskeinen käytännön toiminnan kannalta relevantti tieteellinen tieto. Esimerkiksi liikuntataitojen opettamisen, ohjaamisen ja valmennuksen nonlineaarinen pedagogiikan suuntaus esiteltiin liikuntatieteen professori Timo Jaakkolan opettajille, ohjaajille ja valmentajille suunnattuun oppikirjaan eikä alkuperäislähteisiin viitaten. Tämä oli opinnäytetyön käytäntöön painottuvan luonteen vuoksi välttämätön rajaus, jolla estettiin työmäärän kasvaminen kohtuuttomaksi.

10.3 Tulosten yleistettävyys

Palautekyselyn tulosten, muun kiertueesta saadun palautteen ja vuoden 2023 kiertueelle ilmoittautuneiden päiväkotien listasta voidaan päätellä, että Street Tennis kiertue toiminta soveltuu pedagogisesta painotuksesta riippumatta kaikkiin päiväkoteihin, joiden henkilökunta innostuu asiasta ja haluaa lähteä mukaan toimintaan. Toiminta sopii erityisesti 5-6 -vuotiaille. Tutkimuksin on todettu, että kansalliset liikuntakampanjat lisäävät lasten fyysistä aktiivisuutta ainakin hetkellisesti (Gordon, Tucker, Burke & Carron Sääkslahden 2014, 222 mukaan). Voidaan olettaa, että Street Tennis kiertueellakin on samankaltainen vaikutus monissa siihen osallistuvissa päiväkodeissa: lasten fyysinen aktiivisuus ja motoristen perustaitojen, erityisesti heittämisen, kiinniottamisen ja lyömisen harjoittelu lisääntyy ainakin hetkellisesti. Toiminta voi myös innostaa varhaiskasvatuksen työntekijöitä kokeiluihin ja käytänteisiin, jotka rikastuttavat ja monipuolistavat toimintaa ja välineistöä pysyvämminkin. Kiertue voi myös kannustaa varhaiskasvatuksen järjestäjiä hankkimaan useamman päiväkodin yhteisiä eri lajeihin ja käyttötarkoituksiin suunnattuja välinesettejä, joita voidaan kierrättää päiväkodista toiseen. Resurssien jakamisen mahdollistava toimintamallit voidaan nähdä osana tehokkuusajattelua, jota yksityisessä varhaiskasvatuksessa korostetaan. Käytettävissä oleva moderni viestintäteknologia ja organisaatiomallit, jossa päiväkodin johtajan vastuulla on useita yksiköitä, mahdollistaisivat myös välineresurssien (ei ainoastaan henkilöresurssien) jakamisen ja kierrättämisen useamman yksikön kesken. Toisaalta välineiden jakaminen ja yhteisomistajuus voidaan nähdä myös ympäristövastuullisuuden osoituksena ja jakamistalouden ilmentymänä.

10.4 Jatkokehityskohteet

Koska opinnäytetyö oli vahvasti työelämälähtöinen ja pragmaattinen, myös ajatukset jatkosta ovat enemmän kehitysideoita kuin varsinaisia tutkimusaiheita. Toki niihinkin voi miettiä tutkimuksellista orientaatiota, mutta tarpeet kumpuavat käytännöstä.

Luonteva jatkokehityskohde on kiertueen toimintamallin edelleen kehittäminen keskitetysti johdetusta ja aikataulutetusta kiertueesta itseohjautuvampaan suuntaan ja tämän itseorganisoitumiskehityksen käynnistäminen, tukeminen ja vahvistaminen. Tietyn alueen päiväkodit muodostaisivat verkoston, joka keskenään sopii aikataulusta ja välineiden kuljetuksesta. Lähtökohtana toimisi yrityksen alueellinen organisaatorakenne (aluejohtaja, päiväkodin johtajat, päiväkodit), jonka toimijat ovat luontaisesti muutenkin vuorovaikutuksessa keskenään ja jonka toiminta-alueella maantieteelliset etäisyydet ovat pääsääntöisesti kohtuulliset. Itseohjautuvuus olisi mahdollista saavuttaa esimiesverkoston yhteistyömuotoja hyödyntämällä ja täydentämällä niitä jakamistalouteen soveltuvilla viestintäteknologian ratkaisulla.

Toinen jatkokehityskohde liittyy ohjaajille tarkoitettuun materiaaliin, sen kehittämiseen sekä ideoiden ja hyvien käytäntöjen jakamiseen. Materiaaliin liittyy kaksi puolta: tuottaminen ja jakaminen. Tämän opinnäytetyön osana julkaistava digitaalinen portfolio sisältää materiaalia ohjaajille, mutta se ei julkaisemisen jälkeen enää päivity. Tekijän haaveena on mahdollisimman avoin tiedon jakaminen siten, että tiedon käyttämiseen ei olisi kynnyksiä, kuten vaatimuksia käyttäjätunnuksista tai käyttömaksuista, tai tietyn organisaation jäsenyydestä.

Kolmas näkökulma jatkokehitykseen on toiminnan vaikuttavuuden arviointi ja mittaaminen. Tässä opinnäytetyössä kyseisen näkökulman tarkastelu jäi vähäiselle huomiolle. Kiertueelle ilmoittautuneiden päiväkotien määrä tiedetään, mutta ei sen tarkempia volyymeja. Vaikuttavuuden arviointi vaatisi aivan oman tulokulmansa ja pohdintansa, jotta saataisi luotua tarkoituksenmukaiset mittarit mittaamaan oikeaa asiaa. Mittaaminen ei saa luoda uusia kynnyksiä ja esteitä osallistumiselle.

10.5 Päätelmät

Minitennistoiminnalla ja välineiden lainaamiseen perustuvalla Street Tennis kiertueella voidaan rikastuttaa päiväkodin liikuntaa. Mailat, pallot ja minitennisverkot innostavat lapsia toimintaan, jossa voi harjaannuttaa motorisia perustaitoja. 5-6-vuotiaat alkavat jo kaivata pelivälineitä, joiden avulla voi harjoittaa välineenkäsittelytaitoja. Erityisesti heittotaitoa tulisi harjoitella tässä iässä ja se sopiikin mainiosti osaksi minitennistoimintaa. Myös sääntöleikit ja parityöskentely kiinnostavat tätä ikäryhmää ja minitennistoiminta tuo niihin kiinnostavia uusia mahdollisuuksia. Minitenniksen vahvuutena voi pitää sukupuolineutraalisuutta; siitä kiinnostuvat yhtä lailla tytöt ja pojat. Ehkä myös se, että minitennikseen ei kuulu fyysinen kontakti, houkuttaa toimintaan sellaisiakin lapsia, jotka eivät pidä sählystä tai jalkapallosta kontaktin takia.

Koska jokaisen päiväkodin olosuhde on ainutkertainen omine erityispiirteineen, ei toiminnan sisällölle kannata suunnitella jäykkää formaattia ja ohjeistusta. Tärkeämpää on herättää innostuksen kipinää esimerkin voimalla ja hyviä käytänteitä jakamalla. Opinnäytetyön osana tehty

portfolio jää internetin julkiseksi sivustoksi, joka on aiheesta kiinnostuneiden käytettävissä. Portfolio sisältää päiväkodin minitennisohjaajan materiaalipankin.

Työn tekemisen aikana pikkuhiljaa yhä kiinnostavammaksi nousi kysymys, mitkä tekijät estävät lasta toteuttamasta omaa parasta mahdollista potentiaaliaan liikkujana päiväkodissa. Ulkoisia tekijöitä (mahdollistamista) pohdittiin minitennistoiminnan näkökulmasta. Lapsesta itsestään johtuvia tekijöitä ovat läheteosten perusteella ainakin 1) lapsen kyky hahmottaa liikunnallisia tarjoumia (Reunamo & Hausalo 2014), 2) lapsen aiemmat kokemukset liikunnasta (Jaakkola 2016), 3) lapsen kokemus omasta pätevyydestään liikkujana (Niemistö ym. 2023) ja 4) lapsen itsetunto ylipäätään (Isomäki 2022). Voidaan ajatella, että lapsesta johtuvat tekijät, jotka estävät häntä käyttämästä koko potentiaaliaan liikkujana, muodostavat näkymättömiä kynnyksiä lapsen kehitykselle. Jos nämä kynnykset tunnistetaan ja aikuiset pystyvät madaltamaan niitä tukemalla lasta ja muokkaamalla oppimisympäristöjä siten, että lapsessa syttyy liikunnan ilo ja hän innostuu harjoittamaan liikuntataitojaan, lapsen hyvinvointia pystytään tukemaan pitkällä tähtäimellä. Liikunnan hyödyt ovat moninaiset ja kauaskantoiset. Varhaiskasvatusikäiset lapset ovat sellaisessa kehityksen vaiheessa, jossa luodaan perustaa tulevillekin liikuntataidoille ja käsitys itsestä liikkujana alkaa jo muodostua. Erityisen tärkeää on tunnistaa ne lapset ja panostaa niihin lapsiin, jotka ovat vaarassa ajautua vähäisen liikkumisen negatiiviseen kierteeseen, jossa vähäinen liikkuminen hidastaa liikuntataitojen kehitystä, mikä johtaa kokemukseen itsestä heikkona liikkujana, mikä edelleen vähentää halua liikkua. Varhaiskasvatuksessa pyritään kaventamaan hyvinvointieroja ja toteuttamaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää, että jokaista lasta tuetaan liikunnan ilon ja kipinän löytämisessä. Se on lapsen edun mukaista. Tähän liittyy vahvasti myös sosiaalipedagoginen näkökulma; sosiokulttuurisen innostamisen keinoin toiminnallisia menetelmiä hyödyntämällä on mahdollista voimaannuttaa yksilöitä ja ryhmiä. Minitennistoiminnan avulla innostamisen voi nähdä sosiaalipedagogisena toimintana, osana sosiokulttuurisen innostamisen perinnettä. Kasvattajan tehtävä on mahdollistaa ja ylläpitää liikunnan iloa ja vahvistaa kaikkien lasten kokemusta itsestä taitavana liikkujana, ryhmän ainutkertaisena, arvokkaana jäsenenä ja omana parhaana itsenään.

Lähteet

Ahlstrand, A. 2017. Moikataan varpailla. Oivalluksia ohjaamisesta, liikkumisesta ja oppimisesta. Helsinki: Kehitysvammaliitto. 2. painos.

Ahonen, T., Pulkkinen, L. 2023. Keskilapsuus. Teoksessa Pulkkinen, L., Ahonen, T., Ruoppila, I. (toim). Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 29.11.2022. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>

Hansen, A. 2017. Aivovoimaa, Näin vahvistat aivojasi liikunnalla. Jyväskylä: Atena.

HVS 2017. HVS ja Mark Tennant jatkavat yhteistyötä. Viitattu 11.7.2023. <https://hvastennis.fi/hvstennant/>

HVS 2023a. U10 (2013-2022). Viitattu 10.7.2023. <https://hvastennis.fi/tennisvalmennus/u10/>

HVS 2023b. Vanhempainopas - Parents manual. Viitattu 10.7.2023. https://hvastennis.fi/vanhempainopas-parents-manual/?fbclid=IwAR2XNV6lbcgFsR0qCEE-peWtHsVhq_uCws18YasZFkfTKaDrbZspw4ZC7t28

Innostun liikkumaan 2023. Motoriikka - käsitteet haltuun. Viitattu 15.6.2023. <https://innostunliikkumaan.fi/motoriset-taidot-arjessa-ja-niiden-oppimiseen-vaikuttavat-tekijat/motoriikka-mista-on-kyse/>

International Tennis Federation ITF 2023. ITF Tennis Play and Stay Campaign. Viitattu 3.8.2023. <https://www.itftennis.com/en/growing-the-game/itf-tennis-play-and-stay/>

Jaakkola, T. 2016. Juokse, heitä, hyppää, ota kiinni. Perusliikuntataitojen opettaminen lapsille ja nuorille. Jyväskylä:PS-kustannus.

Jaakkola, T. 2021. Tasapaino. Harjoitteita motoristen taitojen kehittämiseksi. Jyväskylä: PS-kustannus.

Jaakkola, T. 2023. Havaintomotoriikka. Harjoitteita motoristen taitojen kehittämiseksi. Jyväskylä:PS-kustannus.

Kehitysvammaisten tukiliitto 2023. Viitattu 26.7.2023. <https://www.tukiliitto.fi/tukiliitto-ja-yhdistykset/kehittamistoiminta/paattyneet-hankkeet/mahti-projekti/mahti-tunnekortit/>

Laurea 2023. Opinnäytetyön osaamistavoitteet ja arviointi. Viitattu 16.8.2023. https://canvas.laurea.fi/courses/2123/pages/opinnaytetyon-osaamistavoitteet-ja-arviointi?module_item_id=62228

Liiku 2023. Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset. Viitattu 10.4.2023. <https://www.liiku.fi/varhaiskasvattajille/liikuntasuosituksel/>

Loviisa 2020. Isnäsän koulun ja Isnäs skolan oppilaat pelasivat tennistä niin upeasti, että saavat tennistähti Jarkko Niemisen keväällä vieraakseen. Viitattu 10.7.2023. https://www.loviisa.fi/ajankohtaista/isnasan-koulun-ja-isnas-skolan-oppilaat-pelasivat-tennista-niin-upeasti-etta-saavat-tennistahti-jarkko-niemisen-kevaalla-vieraakseen/?fbclid=IwAR1PUJwr3Xa-cRFf4Tx_Kw--9GUJsSRkEvVzwxXRlnrVZ6laS2vvQsPbb4RQ

Mutanen, A. 2023. Lapsen liikuntataidot muovaavat loppuelämää. Helsingin Sanomat 18.9.2023.

Niemistö, D., Barnett, L., Laukkanen, A., Tolvanen, A., Sääkslahti, A. 2023. Perceived motor competence in early childhood predicts perceived and actual motor competence in middle childhood. Scandinavian Journal in Medicine and Science in Sports. Volume 33 Issue 10 October 2023. s. 2023-2038. Viitattu 19.9.2023. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/sms.14438>

Norlandia 2023. Viitattu 16.8.2023. <https://norlandia.fi/meista>

Norlandia Onni 2020. Instagram päivitys 20.11.2020. Viitattu 21.7.2023. https://www.instagram.com/p/CH0llaVHHXq/?img_index=1

Norlandia Onni 2021. Instagram päivitys 18.5.2021. Viitattu 21.7.2023. https://www.instagram.com/p/CPAyWsGnnJz/?img_index=2

Norlandia Päiväkoti Voitto 2022. Instagram 27.5.2022. Viitattu 21.7.2023. <https://www.instagram.com/p/CeEjfEMthnS/>

Norlandia Päiväkodit 2022. Instagram 18.8.2022. Viitattu 21.7.2023. https://www.instagram.com/p/ChZfErBnt4V/?img_index=1

Norlandia Päiväkodit 2023a. Viitattu 16.8.2023. <https://norlandiapaivakodit.fi/>

Norlandia Päiväkodit 2023b. Street Tennis kiertue. Viitattu 25.7.2023. <https://norlandiapaivakodit.fi/street-tennis>

- Numminen, P. 2005. Avaa ovi lapsen maailmaan. Kysellään, ihmetellään ja liikutaan yhdessä. Tampere: Pilot-kustannus.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro. 3.-4. painos.
- Olympiakomitea 2018. Tervetuloa ohjaajaksi - verkkokoulutus uusille ohjaajille. Viitattu 31.5.2022. https://www.olympiakomitea.fi/ohjaajakoulutus/story_html5.html
- OP Ryhmä 2023. Meillä on jotain yhteistä. Viitattu 23.9.2023. <https://www.op.fi/yleiset/meilla-on-jotain-yhteista>
- Opetushallitus 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Viitattu 7.4.2023. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_0.pdf
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016. Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016: 21. Viitattu 29.11.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75405/OKM21.pdf>
- Opintokeskus Sivis 2023. Osaamisen tunnistaminen. Viitattu 20.8.2023. <https://www.ok-sivis.fi/tunnista-ja-tunnusta-osaaminen/osaamisen-tunnistaminen.html>
- Papunet 2023. Kuvapankki. Viitattu 25.7.2023. <https://papunet.net/materiaalia/kuvapankki>
- Pixabay 2023. Viitattu 26.7.2023. <https://pixabay.com/fi>
- Pönnkö, P. & Sääkslahti, A. 2016. Liikkuva lapsi. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus. 3. päivitetty painos.
- Reunamo, J. & Hausalo, H. 2014. Lasten fyysinen aktiivisuus päivähoidossa. Teoksessa Reunamo, J. (toim.) Varhaiskasvatuksen kehittäminen. Kehitystehtäviä ja ratkaisumalleja. s. 144-161. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Saarinen, A., Lyytinen, P., Ahonen, T. & Lyytinen, H. 2023. Varhaislapsuus. Teoksessa Pulkkinen, L., Ahonen, T. & Ruoppila, I. (toim.) Ihmisen psykologinen kehitys. s. 34-102. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 72. Viitattu 29.11.2022. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

- Suomen Tennisliitto 2021. Lambi Street Tennis aktivoi ja liikuttaa lapsia sekä nuoria keväällä ja syksyllä. Uutinen 1.4.2021. Viitattu 10.7.2023. <https://www.tennis.fi/uutiset/lambi-street-tennis-liikuttaa-ja-aktivoi-lapsia-seka-nuoria-kevaalla-ja-syksylla/>
- Suomen Tennisliitto 2023a. Viitattu 21.9.2023. <https://www.tennis.fi/>
- Suomen Tennisliitto 2023b. Hippo Street Tennis laskeutuu SuomiAreenan yhteyteen Poriin 29-30.6. Uutinen 28.6.2023. Viitattu 10.7.2023. <https://www.tennis.fi/uutiset/hippo-street-tennis-laskeutuu-suomiareenan-yhteyteen-poriin-29-30-6/>
- Suomen Tennisliitto 2023c. Hippo Street Tennis Tour, Viitattu 23.9.2023. <https://www.tennis.fi/seurat/hippo-street-tennis-tour/>
- Suomen Tennisliitto 2023d. Kilpailumääräykset 6.3.2023. Viitattu 7.6.2023. <https://www.tennis.fi/wp-content/uploads/2023/04/kilpailuma%C3%88a%C3%88ra%C3%88ykset-6.3.2023-5.pdf>
- Suomen Tennisliitto 2023e. Street Tennis kiertue jatkuu - hae mukaan. Uutinen 5.4.2023. Viitattu 10.7.2023. <https://www.tennis.fi/uutiset/street-tennis-kiertue-jatkuu-hae-mukaan/>
- Suomen Tennisliitto 2023f. Tenniksen strategia 2023. Viitattu 16.8.2023. <https://www.tennis.fi/wp-content/uploads/2020/11/tennisliitto-strategia-2024-v1.2.pdf>
- Suomen Tennisliitto 2023g. Tennisliitto ja OP Ryhmä liikuttamaan lapsia Hippo Street Tenniksen parissa. Viitattu 23.9.2023. <https://www.tennis.fi/uutiset/tennisliitto-ja-op-ryhma-liikuttamaan-lapsia-hippo-street-tenniksen-parissa/>
- Sääkslahti, A. 2018. Liikunta varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus. 2. painos.
- Sääkslahti, A., Mehtälä A. & Tammelin, T. (toim.) 2021. Piilo - Pienten lasten liikunnan ilon, fyysisen aktiivisuuden ja motoristen taitojen seuranta. Kehittämävaiheen 2019-2021 tulosraportti. Viitattu 16.6.2023. https://static.jamk.fi/likes/Piilo_tulosraportti.pdf
- Sääkslahti, A., Niemistö, D., Nevalainen, K., Laukkanen, A., Korhonen, E. & Juutinen-Finni, T. 2018. Päiväkotien liikuntaolosuhteiden yhteys lasten motorisiin taitoihin. Liikunta & Tiede 56 (2-3), 77-83. Viitattu 18.9.2023. <https://www.lts.fi/liikunta-tiede/vertaisarvioidut-tutkimusartikkelit.html>
- Terve koululainen 2023. Kyvyistä taitoihin - Liikunnalliset perustaidot. Viitattu 16.6.2023. <https://tervekoululainen.fi/ylakoulu/liikuntataidot/liikunnalliset-taidot/>
- Tilastokeskus 2023. Varhaiskasvatukseen osallistui 230 600 lasta vuonna 2021. Viitattu 21.9.2023. <https://www.stat.fi/julkaisu/ckwd9j2c8fbpq0c53mhrob1za>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Viitattu 29.11.2022. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Varhaiskasvatustalaki 540/2018. Viitattu 20.9.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Wallen, A. 2022. U20: Peli on leikkiä. HVS Tennis 21.2.2022. Viitattu 11.7.2023. <https://hvtennis.fi/u10-peli-on-leikkia/>

Julkaisemattomat

Anon 2021a. Varhaiskasvatuksen opettajan suullinen tiedonanto.

Anon 2021b. Tennisvalmentajan suullinen tiedonanto 3.6.2021.

Isomäki, H. 2022. OPH:Aivo-osaamista kasvun, kehityksen ja oppimisen tueksi - Mitä jokaisen varhaiskasvattajan on tärkeää tietää aivojen kehityksestä. Luentosarja. Niilo Mäki Instituutti. Jyväskylä.

Kollin, M. 2023. Maajohtaja. Haastattelu 16.8.2023. Norlandia Päiväkodit. Espoo.

Jégo, V. 2023. Kids' tennis in Switzerland - good things and challenges. Luento 6.5.2023. Suomen Tennisliitto. Helsinki.

Lipsanen, L. 2020. Valmentajakoulutuksen taso 1 etätehtävä: oppimispäiväkirja. Suomen Tennisliitto. Helsinki.

Lipsanen, L. 2021a. Street Tennis. Ideoita kiertueen toteutukseen varhaiskasvatuksessa. PowerPoint esitys maaliskuu 2021. (sisältyy portfolioon)

Lipsanen, L. 2021b. Street Tennis kiertue Norlandia päiväkodeissa - valmisteluprojekti. PowerPoint esitys 16.11.2021. Laurea. Vantaa. (sisältyy portfolioon)

Lipsanen, L. 2023a. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden linjaajana. Kirjallinen selvitys. (sisältyy portfolioon)

Lipsanen, L. 2023b. Norlandia Päiväkotien Street Tennis kiertueen palaute 2022. Kirjallinen selvitys. (sisältyy portfolioon)

Suutarinen, H. 2020. Lasten ja nuorten liikunta ja urheilu. Luento 30.8.2020. Suomen Tennisliitto. Helsinki.

Suutarinen, H., Koivisto, J., Wallén, A. 2023. Coachtools. Luento 7.9.2023. Suomen Tennisliitto. Helsinki.

Wallen, A. 2021. HVS:n U10 kehitystarina ja menestyksen kulmakivet. Luento 18.11.2021. HVS Tennis. Helsinki.

Kuviot

Kuvio 1: Toiminnan kehittämisen spiraalimalli	18
Kuvio 2: Minitennishankkeen aikajana	19
Kuvio 3: Osaamisen jäävuorimalli.	27

Taulukot

Taulukko 1: Norlandia-kiertueen valmisteluprojektin työnjako.	19
Taulukko 2: Tutkimusteemojen ja opinnäytetyön osien ristiintaulukointi.	21

Liitteet

Liite 1: Portfolio 41

Liite 1: Portfolio

<https://eu.bulbapp.com/u/palloa-kesyttämässä-tennis-päiväkodin-liikuntamuotona~e0?shareLink=fa70562e-8205-46d8-a006-d25e2c8c2e64>